

Sevim Burak

Yanık Saraylar

ÖYKÜ

YKY
Yapı Kredi
Yayınları

YKY'de
8. baskı

YANIK SARAYLAR

Sevim Burak (İstanbul, 29 Haziran 1931-İstanbul, 30 Aralık 1983) Alman Lisesi'nin orta bölümünden sonra çalışmaya başladı. Man-kenlik yaptı, kendi açtığı modaevini yönetti. İki kez evlenip ayrıldı; ilk evliliğini yaptığı viyolonist Orhan Borar'dan oğlu A. Karaca, ikinci eşi ressam Ömer Uluç'tan kızı Elfe oldu. Ömer Uluç'la birlikte bir süre Nijerya'da yaşadı. İleri derecede seyreden kalp rahatsızlığı nedeniyle yattığı Haseki Hastanesi'nde öldü. *Yeni İstanbul* gazetesinde ilk kez hikâyesi yayımlandı. Daha sonra bazı hikâyeleri *Yenilik*, *Türk Dili* dergilerinde, *Ulus* ve *Milliyet* gazetele-
rinde yayımlandı.

Yapıtları:

Hikâye: *Yanık Saraylar* (Türkiye Basımevi, İstanbul 1965; YKY, İstanbul 2004); *Afrika Dansı* (Adam Yayınları, İstanbul 1982; YKY, İstanbul, 2006) *Palyaço Ruşen*, Nisan Yayınları, İstanbul 1993.

Oyun: *Sahibinin Sesi* (Adam Yayınları, İstanbul 1982; YKY, İstanbul 2004), *Everest My Lord* (*İşte Baş İşte Gövde İşte Kanatlar*) (Adam Yayınları, İstanbul 1984; YKY, İstanbul 2006).

Anı-Mektup: *Mach I'dan Mektuplar*, Logos Yayınları, İstanbul 1990.

Roman: *Ford Mach I*, YKY, İstanbul 2003.

*Sevim Burak'ın
YKY'deki kitapları:*

Ford Mach I (2003)

Yanık Saraylar (2004)

Sahibinin Sesi (2004)

Everest My Lord - İşte Baş İşte Gövde İşte Kanatlar (2006)

Afrika Dansı (2006)

SEVİM BURAK

Yanık Saraylar

Öykü

Yapı Kredi Yayınları

Yapı Kredi Yayınları - 1983
Edebiyat - 574

Yanık Saraylar / Sevim Burak

Kitap editörü: Filiz Özdem

Kapak tasarımı: Nahide Dikel
Fotoğrafları çeken ve uçlarını yakan: Sarkis

Baskı: Altan Basım Ltd.
Yüzyıl Mah. Matbaacılar Sit. 222/A Bağcılar / İstanbul
Tel: 0212 629 03 74 Faks: 0212 629 03 76
info@altanbasim.com
Sertifika No: 11968

1. baskı: Türkiye Basımevi, İst., 1965
2. baskı: Adam Yay., İst., 1983
3. baskı: Nisan Yay., İst., 1993
- YKY'de 1. baskı: İstanbul, Ocak 2004
8. baskı: İstanbul, Mart 2014
- ISBN 978-975-08-0739-1

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2014
Sertifika No: 12334

Bütün yayın hakları saklıdır.
Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 142 Odakule İş Merkezi Kat: 3 Beyoğlu 34430 İstanbul
Telefon: (0 212) 252 47 00 (pbx) Faks: (0 212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
İnternet satış adresi: <http://alisveris.yapikredi.com.tr>

İÇİNDEKİLER

Sedef Kakmalı Ev • 7

Pencere • 17

Yanık Saraylar • 25

Büyük Kuş • 41

Ay Ya Rab Yehova • 59

Ölüm Saati • 84

Sevim Burak'ın özgün yazımına müdahale edilmemiş; düzeltide, çelişkili kullanımlarda sık tekrarlananlar ve/veya doğru yazımlar esas alınarak uygulama yapılmıştır (Ed. N.)

Sedef Kakmalı Ev

GELDİLER...

Çok yorgundular.

Sokağın başına dizildiler.

Sekiz on kişi vardılar

Bunların ardından kadınlar görüldü.

Çok yavaş yürüyorlardı, yanyana sıralanmaları uzun sürdü bu yüzden.

Ayakları çıplaktı.

Erkeklerin önüne çömeldiler

Birden elleri kolları kımıldamaz oldu.

Kadının birinin kucağında ZİYA BEY'in küçüklük fotoğrafına tıpkı tıpkısına benzeyen bir çocuk vardı.

NURPERİ Hanım "Ziya Bey! Ziya Bey!" diye bağırdı.

Ziya Bey yere çömelik kadının kucağından ona baktı; olup bitenlere ilgi duymuyordu.

Pencerenin önünden kaymaya başladı NURPERİ Hanım.

Düşmemek için elleriyle pervaza tutundu, aşağı baktı, sütçü kadını gördü, sütçü kadın O'na "aşağı atla" anlamına gelen bir el işareti yaptı. İyi anlamadı NURPERİ Hanım. Ziya Bey mi, Ziya Bey mi diye sordu.

Birazdan BAĞLARBAŞI - KISIKLI tramvayından Madam Nıvart inecekti. Ona geliyordu. Dizlerini kıvrdı, vücudunu geriye çekti, sütçü kadına baktı, "Aşağı atla," dedi gene sütçü kadın.

Atlamak istemiyordu.

Ziya Bey, Ziya Bey diye direndi Nurperi Hanım.

Cömelik kadının kucagında hâlâ ona bakıyordu Ziya Bey.
Yüzünde hafif bir solma vardı.
O sırada ÜSKÜDAR-PAZARYERİ iplerin üstüne geriliyordu.
Bitmez tükenmez sessizliğin ortasına asılmış kalmıştı.
Madam Nıvart'ın BAĞLARBAŞI-KISIKLI tramvayı köşeyi döndü.

ZİYA BEY bacaklarını karyoladan aşağı sarkıtmış dik durmaya çalışıyordu.

GELDİLER...

Kırım meydan savaşı kahramanlarıydı;
Başları kalpaklı iki kişi geride durdu,
Üç kişi gelip karyolanın önüne dizildiler
Kardeştiler.

"Efendi Ağabey," dedi en uzun boylusu,
Öbür kardeşler ellerini göğüslerinin üstüne kenetlemişlerdi.
Omuzlarından, göğüslerinden, nişanlar, kordonlar sarkıyordu.
Ziya Bey karşıki duvara bakıyordu;
Çok yaşlıydı, çürümüştü yaşlılıktan.
Ellerini yastığın üstüne sürdü, çarşafın altına soktu.
Kemikten parmaklarını oradan oraya dolaştırdı.
Yastığın ucunu kaldırdı sonunda.

Aradığı oradaydı.
Küçük bir mendil, saat, boş bir ilaç kutusu.
Parmaklarını kıvrımadan avucunun içine aldı onları.
"Efendi Ağabey," diye seslendi uzun boylusu
Ziya Bey duymadı.

Bilinçsiz, avucunun içindekilere bakıyordu.
Soluk almıyordu bakarken.
Göz oyuklarına ölümlü iki karanlık oturmuştu.
Öksürdü.

Kardeşlerden birinin nişanı yere düştü.

Kımıldamadı hiç

Ziya Bey bacaklarının arasındaki oturağı dürttü, üstü gazeteyle örtülüydü, göz oyuklarında iki lamba yanar gibi oldu.

Hırsla titremeye başladı dudakları.

Yumruklarını sıkı,

Bir daha öksürdü.
Meydan savaşı kahramanları yardım edemediler ağabeylerine,
Yumruklarını sıktılar,
"Efendi Ağabey," dedi uzun boylusu,
"Efendi Ağabeyimiz," dediler hep,
"Aziz büyüğümüz."
"Velinimetimiz."
Ziya Bey düşürdü gazeteyi sonunda
Oturağa tükürmeye başladı,
Tükürdü, tükürdü;
Bitti.
Yastığın üzerine düşen başı yuvarlak bir yarayı andırıyordu,
Nurperi Hanım'ın diktığı siyah gecelik takkesi bu yarayı alına
kadar kapıyordu,
İçinde kalan ufacık karanlık bir soluğu tutmak için ağzını sım-
sıkı kapadı.
Ayakta duranlar resme benzemeye başladılar gittikçe.
Yaş sırasına göre dizilmişlerdi.
Resmin kenarında SÜLEYMAN ŞEFİK PAŞA duruyordu.
Sağ omuzuna bir melek kondu.
En önde parlak çizmeleriyle Ziya Bey.
Titredi,
Yok oldu...
GELDİLER...
Dört beş kişiydiler,
Kapının önünde dizildiler.
Nurperi Hanım bu seferkinin gerçeğe daha yakın olduğunu an-
ladı,
Gelenler dostlarıydı
Yüzlerindeki en küçük sivilceyi görebiliyordu.
Pencereden gülerek selam verdi.
Bağlarbaşı'ndan tramvayla gelmiş Madam Nivart, radyo tamir-
cisi Anesti ile yanyana duruyordu. Dönüşte yolları aynıydı,
Madam Nivart bir elini Anesti'nin omuzuna koymuş, öbür
eliyle mendili yüzüne kapamış ağlıyordu.
Nurperi Hanım'ı görmemişti. Anesti'ye hızlı hızlı bir şeyler an-

latıyordu. Anesti hep pencereye bakaraktan kafasını sallıyordu. Madam Nıvart'ın lafı biter bitmez gene pencereye bakaraktan bir şeyler söyledi; Madam Nıvart mendilini yüzünden kaldırdı. Nurperi Hanım'la göz göze geldiler. "Vah yavrum, vah yavrum," diye başını iki yana sallamaya başladı.

Nurperi Hanım sütçü kadını aradı göremedi, yolun ucuna baktı, taşçı Hayri Usta geliyordu; yüzü ince mermer tozuna bulanmıştı, kolunun tersiyle sildi yüzünü, kirpikleri gene de beyazdı. Gömleğinin cebinden keskinin ucu görünüyordu. Hayri Usta başını pencereye kaldırdı, onu gördü, aşırı bir saygı ile "Başın sağolsun," dedi. Beyaz kirpikleri titreyip duruyordu.

Ziya Bey'in tabutu kapıdan çıktı. İlerlemeye cesaret edemiyormuşçasına kısa bir an durdu. Sonra yoluna devam etti; sokağın köşesine gelince tabutu taşıyan adamlar koşmaya başladılar. Güçlü bir şeyin üstesinden geldiğini düşündü Nurperi Hanım. Ziya Bey ölmüştü, o sırada yapılacak hiçbir işi yoktu, görevi bitmişti.

Kırk yıldan bu yana onun için yorulduğunu anladı.

Pencerenin önünden çekildi.

Ziya Bey'in gömüleceği mezarlığa bakan, başka bir pencereye geçti.

GELDİLER...

Sekiz on kişiydiler,

Ellerinde ağız armonikaları vardı.

Hepsi gençti,

Nurperi Hanım yiyecek sepetini açtı.

Çok keyifliydi;

Sepetin en dibinden binlik rakı çıkardı.

Cıvıl cıvıl bir sesle "Arkadaşlarınız nerde?" dedi.

Ağaçlar aralandı.

Bir o kadar genç daha çıktı.

İki sıra aydınlık göz gördü, Nurperi Hanım.

Gerilerde bir yerde Ziya Bey BAĞLARBAŞI-KISIKLI tramvayını bekliyordu.

BAĞLARBAŞI-KISIKLI tramvayı geldi;

İçinden Madam Nıvart'la Hayko Efendi çıktılar.

Kan ter içindeydiler,
Hayko Efendi'nin ensesinde ıslak bir mendil vardı.

"Kilise korosundan geliyoruz," dediler.

Armonika yer yer kopuk TUNA DALGALARI valsini çalmaya başladı.

Ziya Bey Nurperi Hanım'ın önünde eğildi. Tek bonjurlu adam oydu.

Çabucak sarhoş olmuştu Nurperi Hanım.

Topuklarıyla karınca yuvalarına basa basa döndü.

Madam Nivart "Danube bleu, Danube bleu!" diye çığlık atıyordu.

"Bis, bis!" diye el çırpı, yirmi kişi.

Ziya Bey, Nurperi Hanım'ın kulağına eğilip "Bonjurumu tavan arasına kaldır," dedi.

Ziya Bey'in tabutu yavaş yavaş ilerliyordu.

Mezarlığa bakmaya koyuldu.

Mezarlığın eteklerinde tek katlı küçücük evler vardı.

Nurperi Hanım'ın yıllardır özlemini çektiği düzayak bir hayat göze çarpıyordu. Cenaze küçük evlerin arasından geçerek tepenin eteklerini tırmanmaya başladı. Taşıyanlar ikide bir duruyorlardı. Tabut sallanarak ilerliyor ara sıra dalların arasına takılıp kalıyordu. Kederli saymıyordu kendini. Öldükten sonra Ziya Bey'i görmemişti, son olarak aslan ayaklı koltuğunda oturmuş burnunun kıllarını kesiyordu Ziya Bey. Gece bir iki kez de üstünü örttü onun; eskiden de yapardı. Arkadaşça ayrılmışlardı. Ayrılmak bile değildi. Nerdeyse birkaç günlüğüne geziye çıkmıştı Ziya Bey. Nurperi Hanım bekleyecekti. Ağaçların arasında ilerleyen tabuta baktı. Sanki tabut değildi, tabut biçiminde kesilmiş bir uçurtmaydı. Sağa sola yalpa vurması küçük çocukların hoşuna gidecek bir şeydi. Bu uçurtmayı birden kendine benzetti, rakı içtikten sonra evin içinde boyuna kapılara merdivenlere çarpardı eli yüzü çürürdü, daracıktı ev, ne kadar kaçsa önüne ya duvar ya dolap çıkardı. Tabutla uçurtma, uçurtmayla kendisi arasındaki benzerliği ve birbirine benzeyen başka şeyleri düşündü; sonunda her şeyi birbirine benzetti. Düşüne düşünce hayatının en hurda ayrımlarına kadar indi.

Fakat düşünürken bazı şeyleri atlıyordu, her şeyi unuttuğunu sanması onda alışkanlıktı. Yıllar yılı Ziya Bey'in evinde mutfakla merdiven arasında oyalandı gitti. Gelenlerden, gidenlerden, mektuplardan uzak kaldı. Kendini işe verdiği gibi Ziya Bey'e vermedi. Şimdi bazı şeyleri değiştirip değiştiremeyeceğini düşündü.

Kırk yıl yaşlı bir adamı yedirip içirmesi, yıkayıp paklaması, tıraş etmesi niyeydi? Bazı şeyleri neden yaptığını, bazı şeyleri neden yapmadığını bilemiyordu hâlâ. Ziya Bey ölmeden önce bunları ne zaman oturup düşünecek olsa bir işi çıkardı; evde hiç düşünemezdi, kapının önüne ya da aşağıya, bostana inerdi. Arnavut bahçıvanla bir iki sözcük konuşurdu, anlamı yoktu pek konuştuklarının, yeşilliklere falan bakar, içi açılırdı. Ziya Bey'le iki söz edemezdi.

Ziya Bey hep kendinden söz açardı, alçak sesle tane tane konuşurdu. Yaşlandıkça kapının önünden ne geçerse istemeye başlamıştı. Hep istiyordu...

Bugün, çorba – ıspanak – maden suyu

Yarın, maden suyu – tatlı – odun

Öbür gün, maden suyu – şeker – simit – halka.

Ziya Bey'in bencilliği gün günden arttı.

İskeleden İstanbul'a gitmek için vapura binerler, Ziya Bey birincide Nurperi Hanım ikincide otururdu, buna tutulmazdı. Vapurun burnuna gidip başka şeyler düşünürdü, kendini mutfakta bulaşıkların karşısında sayardı. Evin içi ölümlerden artakalan eşyalarla doluydu. Nurperi Hanım bu eve geldiğinde hepsi sağdırlar. On beş yaşında saçları kol iriliğinde bir kızdı, Yanya diliyle kanşık Türkçe konuşurdu. Evin beyleri daha o zaman yaşlıydılar, dört kardeştiler, ilk önce Affan Bey öldü, ardından Haydar, sonra Tayyar Bey. Tayyar Bey'in bir kolu yoktu, varmış gibi yapardı. Akşamüstleri evin içi soğuyunca pelerinlerini giyerlerdi. Üç kardeş neşeli ve kalın sesliydiler. Üç kardeş öldükten sonra akşamüstlerinin keyfi kalmamıştı artık. Yirmi yıldır rakı içiyordu mutfakta. Ziya Bey hiç kardeşlerine benzemezdi. Nurperi Hanım onları özledikçe, tavan arasına çıkıp kılıçlara, kalpaklara, nişanlara, onların konçlu fotinlerine bakardı.

Ziya Bey ölüm sırasının kendinde olduğunu biliyordu artık.

Yüznumaralara merdiven altlarına saklanıyordu, Nurperi Hanım bilerek, tükürük hokkalarını ve oturakları ortaya çıkardı. Ziya Bey'in evi kendi üstüne yapmasının sırası gelmişti. Kırk yıldır bunu bekliyordu. Ölümden söz açmadı. Ziya Bey, evi unutmuş göründü. Nerden çıktığı belli olmayan bir asker kaputuyla pencerenin önüne geçmiş bir daha da oradan kalkmamıştı. Sabahtan akşama kadar kediyi gözetliyordu. Nurperi Hanım'ın samur kedisini. Hayvan, ağaçlara tırmanmasın, kapılarda bacalarda dolaşmasın, ortalığa siymesin, kendisi gibi pencerenin önünde otursun istiyordu. Sonunda kediyi kasaba gönderip hayalarını aldırdı.

Kedi hadım olur olmaz tüyleri uzadı, pataları kocamanlaştı. Sabahtan akşama değin tembel tembel yatıyor, ara sıra gözlerini açıp Nurperi Hanım'a bakıyordu. Ziya Bey'in huyunu almıştı sade yemek ve uyku saatlerini kolluyordu. Samur kedisini "FAHİRİ" diye çağırırdı. Samur kedisinin gözleri, Menlikli Fahri Bey'in gözlerinin tıpkısıydı. Akşamları Samur kedi, Ziya Bey, Nurperi Hanım üçü bir yatağa giriyorlardı. Ziya Bey sık sık nezle olmaya başladı. Sabahlara kadar öksürüyordu. Bir gece kalktı Nurperi Hanım, elektriği yakmadan tavan arasına çıktı. Ziya Bey'in bonjurunu, ayakkabılarını, saat kordonlarını, rahmetlilerin kılıçlarını, kalpaklarını, pelerinlerini toplayıp evden çıktı. Bir tek sedefli sehpayı dokunmadı. Karyolanın altında bıraktı.

Durduğu yer sallandı birden. Çevresindeki eşyalar ona düşmanca bakıyordu sanki. Ziya Bey'i gördü, yüzü, elleri tahtadandı. Nurperi Hanım birkaç adım attı. Sedef kakmalı sehpa, üzerine üzerine geliyordu. Duvarda çerçevelerin içinden üç kumandan fırlamış Nurperi Hanım'a yaklaşıyorlardı. Affan, Haydar, Tayyar beyefendiler. Odanın içi Ziya Bey'in kardeşleriyle dolmuştu. Onları ayakta karşılamak istedi. Tayyar Bey kırmızı bıyıklarını titreterek ona tıpkı eskisi gibi bakıyordu. Tayyar Bey'e sofrı hazırlamak için davrandı, Tayyar Bey burnunun dibine kadar gelip sesini kalınlaştırdı "Nurperi, saat kordonum nerde?" diye sordu. Nurperi kızardı. Haydar ve Affan beylerin duymayacağı incecik bir sesle "ÜSKÜDAR ÇARŞISI'nda sat-tım," diye cevap verdi.

"Peki, Haydar Ağabeyi'min kılıcı, pelerinlerim, çizmelerim, gü-

müş nişanların?" Nurperi "ÜSKÜDAR ÇARŞISI, ÜSKÜDAR ÇARŞISI!" diye ağladı...

**Işıktan beyazlaşmış çiğ bir aydınlıkta bekliyordu.
GELDİLER...**

**Yorgun gözkapaklı bir devekuşuydu Nurperi Hanım,
Saçlarını oturup kendi kendine alagarson kesmişti,
Biraz utanıyordu.**

**Gelenler çok kızgındılar,
Göğüsleri körük gibi inip çıkıyordu,
Sekiz on kişi kadardılar.**

**Durup, saçları kesik devekuşuna bakmaya başladılar,
Nurperi Hanım ayağındaki terliklerin ucuna kaçtı,
Susup önüne baktı.**

**Gelenlerin tavrında hiçbir değişme yoktu;
Evin kapısının önünde put gibi duruyorlardı.
Yirmi evlik bir mahalle vardı artlarında;
Derme çatmahlıkları birbirine denk evler.**

**Pencereleri açıktı,
Açık pencerelerinden neleri var neleri yoksa görünüyordu.
Kötü bir önsezi kafasmdan yol yol geçti.**

**O'nun yangın duvarlı, rüzgâr fırlıdakh, şimşek çekenli EVİNİ
almaya gelmişlerdi.**

**Nurperi Hanım kırk yıldan beri pencere önünde oturuyordu.
Hiç kımıldamamıştı yerinden
MENLİK'ten ÜSKÜDAR'a geldiğinden bu yana tırnaklarını yi-
yip duruyordu.**

**Kapının önüne dizilenler tırnaklarını yiyip duran bu saçma
hayvana yumruk salladılar.**

**Birden Nurperi Hanım'ın penceresi çatırdadı, evin odaları,
merdiven altları birbirinden ayrıldı.**

On kişi, evi dört parçaya bölüp götürdüler.

**Nurperi Hanım devekuşu sesiyle "ZİYA BEY, ZİYA BEY," diye
cızıkladı.**

ZİYA BEY duymadı.

Aslan ayaklı koltuğunda:
Anferudunicihanımanevi,
Anferudunicihanımanevi, diye tekrarlıyordu.
Mutfaktaki boş şişe kapakları, binlerce karınca, karyola önündeki sedef kakmalı sehpa koşup eteklerinin altına saklandı.
Soba deliğindeki iri örümcek ince ayaklarıyla ÜSKÜDAR ÇARŞISI'na yürüdü.
Nurperi Hanım, hemen orada tencerenin siyah dibine yapışıp kaldı.

Kuzguncuk, 1961

Pencere

İki gündür karşı apartmandaki kadının intihar etmesini bekliyorum.

Belki de etmez;

Ne düşündüğünü bilmiyorum onun.

Gizli kapaklı bir amacı olabilir.

İki gün oldu tam.

Bir pencere bitince öbürküne geçiyorum, pencere önlerinde durmaktan bir vazgeçsem kurtulacağım.

Bütün pencereleri dolaşıyorum;

Kadın da o yüksek terasta çabuk, kaygan adımlarla yürüyor.

Terasın tehlikeli uçlarına gidiyor.

Duvara çıkıp ipleri, çamaşırları geriyor.

Gene de güvenim yok. "Benim kendisini penceremden gözetlediğimi bildiği için bu oyuna mahsus kalktı," diye geçiriyorum kafamdan.

Sık sık yarı belinden tramvay caddesine sarkıp aşağıya bakıyor, iki kez art arda "hayır" gibisine başını geri sallıyor.

Bundan onun ölmek istemediği anlamını çıkarıyorum.

Gene de kesin değil.

Yıllardır umutlanmadım.

Yeni bir anı defterime başlarmışçasına ara sıra başımı kaldırıp kadına bakıyorum.

O da bana bakıyor.

İçimden geçeni okuyor.

Bu yüzden kırık bana.

Çok kaygılı.

İkimiz de iyi değiliz.

Kendini kaldırıp atmak için ufak bir işaret  k bekliyor benden; benim elimden   kmı   bir insanmı  casına istediklerimi yapıyor, buna karşılık onun ölümünü göreyim istiyor.

Oysa, kırmızı g  ll   perdemin ardında, hiçbir şeyi y  netmiyorum, i  imden kadının içine karışmak gelmiyor.

  nlemek

kurtarmak

istemiyorum...

Ne görebilirim – ne alabilirim – YAŞAMINDAN – yetiniyorum bununla; beni görmemesi için perdemin ortasına k        bir delik a  ıp O'nu g  zetliyorum. Ayağının biri baştan başa beyaz sargılı; sargının birden al bir renge gireceğini d    n  yorum. Cesedinin pat diye tramvay caddesine d    t    n   – bütün caddeyi kaplayıp a  t    n   – gelen geçeni durdurttu  n   – sihirli bir iki saniyede cesedin kutsalla  ıp b  y  d    n   – her şeyin değişip mutlu bir sona ba  land    n   – d    n  yorum.

O da aynı şeyleri d    n  yor.

Tramvay caddesine bakıp gülümsüyor.

Bu gülümseme, ağzının çevresinde yumuşayıp dağlıyor; içine   evrik bir gülümsemenin bu denli büyüyebileceğini görüyorum ilk kez. İnsanın kendi ölümünü d    nd     zaman böyle g  lebilece  ini – kadının da yerde uzanıp yatan kendi ölüsüne sevgi gösterdiğini – kuruyorum. Kendisini terastan ya da pencereden aşağıya atmasında hiçbir sakınca görmüyorum. Tam tersine, bu bana gerçek bir davranı  mı   gibi geliyor. Birazdan başını kolunu koparıp dostlarına: Bilemediniz, bakın, neyim ben diyecek... Saklı kapalı yerlerini a  arak başına toplanıp kendisini izleyenlere – yüz – el – diz – parçalarını k  sn  yle titretecek can çekişirken. Bu anlamda bir açıklamaya koşacak herkes, birkaç dakika dayanabilecekler, unutamayacaklar bir daha da...

Tramvay caddesinden bomboş geçip giden otobüslere başka bir gözle bakıyorum, bomboş geçip gidiyorlar, boşken dolaşmalarının bir nedeni olmalı diye kurmaya ba  lıyorum. Onların önüne tanıdıklarımı çıkarıp koyuyorum bir bir – hiç tanımad  ım bir adamı itiyorum otobüsün önüne – ayak bileklerine kadar inen siyah paltosuyla bir sağa, bir sola bakıyor – boyu

uzayıp kısalıyor – sonra berberden yeni çıkmış koyun başlı bir kadını – keçi, inek, tilki başlı bir sürü insanı itiyorum otobüslerin önüne – hepsi de şaşınıyorlar, yapmacıklaşıyorlar; düşünmemişler böyle bir son kendilerine besbelli... Binlerce ayak olup kaçıyorlar. Kedi ayakları – tavşan ayakları – horoz ayakları – kendi ayaklarım...

Beyaz sargılı bir bacak görüyorum sonunda, dizine dek kapalı. Sargıların açılıp çözülüp vereceğini, altından bunca aradığım bir gerçeği göstereceğinden kuşkulanıyorum. İyileşmemiş bir yaradaki titrek pembe etler – birleşmemiş kemikler bütünlüğümü sarsıyor, kendi vücudumun her parçasında kemiklerimin ayrı ayrı gelip bana dayandıklarını ve sağlam bir düzen kurduklarını düşünüyorum.

Kadın bu bacakla terasın duvarına çıkıp yürümeye başlıyor, adımlarını attığı noktadan duvarın bitimine dek olan yol epeyce uzun görünüyor bana. Bir şeyin olup bitmesinden önce hep böyle uzadığını – yavaşladığını düşünüyorum.

Birini kaldırıyor ayağının.

Bir taş düşecek aşağıya.

Kadınla ilgisi yok.

Önemsiz bir iş yaparmış gibi atacak kadın kendini aşağıya.

Tek ayağının üstünde sallanıyor.

Bu sıra beklenmedik biri – kocaman ürünü taşıyan bir adam geliyor sokağın başından – koşarak yetişiyor giriyor son dakikaya – bugünkü günde bu kadar hepsi diyorum, "ağır ve yabancı kişiler olacak yarınkiler."

Kadın kollarını açıyor uçmak istermişçesine

Sol gözünü görüyorum.

Tam perdedeki deliğin yuvarlağı kadar "Bu işi sen yapsan nasıl olur," diyor. Düşmancasına bakıyor. "Ya cayarsa diyorum atlamaktan? Ya düş ise diyorum, kurduğum bunca şeyler, düzenliğim bozulur yıkılır."

Kadın gururla pencereme bakıp, "Ben varım," diyor.

Sargılı bacağının üstünde hopluyor.

Geri çekilip tos vuracakmış gibi pencereme koşuyor, alay ediyor benimle, ayaklarının bastığı duvarın çökmesini diliyorum. Büyük bir güç gösteriyor duvar kadının ayaklarını tutmak için.

Ölmesi gerekiyordu oysa.

Yerini ve zamanını ondan daha iyi biliyordum.

Perdenin önüne çıkıp seslendim:

"Haydi atla!" dedim.

Elimle de işaret yaptım.

Durduğu yerde sallandı.

Ağır vücudu duvarın ince çizgisinde ikiye bölündü.

Bu sırada alt katlardan bir pencere açıldı, "Hermine!" diye

haykırdı başka birisi.

Aralıklı tepinmeler oldu.

Yukarı doğru çıkan ağlamalar

Yalvarmalar işitildi.

Sesler terasa doldu.

İlk kez gördüm kadını.

Yalancıksız,

Perdesiz.

İple oynatılan bir kukla gibi geldi pencerenin önüne.

Ağzı çarpılmış anlaşılmaz kelimeler söylüyor, benden yar-

dım istiyordu. İki şişman kadın kollarına asılmışlardı silkinip atamıyordu onları.

Yenik ve zayıftı.

Kadını silkeliyor, konuşsun diye tokatlıyorlardı.

O hep bana bakıyordu.

Ne istiyordu benden?

Onu öylece alıp götürdüler.

Yemek odalarında,

Mutfaklarda,

Sandık odalarında

Gene bağırıracaklardı.

Yarın terasa çıkıp çamaşır asacaktı,

Görecektim yüzünü gene,

Çilli kollarını,

Çamaşırlarını,

İplerini.

Pencereme bakıp "artık akıllandım," diyecekti.

Günlerdir aklımı kurcalayan yüzlerce ölüm arasından en

güzellerini anımsıyordum onun için.

Kalabalıklara,
çan kulelerine,
sokaklara
bakıp
duygulanıyordum...

Onun hesabına akşamlara dek pencerenin önünde yalnızlığını büyütüyordum...

HİÇBİR ŞEYDEN UMUDUM YOKTU
DENEMİŞTİM HER ŞEYİ KENDİ HESABIMA

Perdenin ucunu tutup sıkıştırıyordum koltuğun arkasına. Kurtulup kapanıyordu günlerce... Onu yeniden koltuğun arkasına sıkıştırıp düşmesini bekliyordum. ALIŞMIŞTIM BUNA. BELKİ DE HER ŞEYİN ANLAMI BUDUR diyordum. İlk kez hayal kırıklığına – yenilgiye uğrayacağımdan korkuyordum. Sonra bundan kaçmak için bir NEDEN olmadığını gördüm. NASIL OLSA OLACAKTI... Yaklaştım perdenin ucuna.

Eli elime değiyordu perdenin ucunun
Gözlerimi perdeden öte yanlara kaçınıyordum.
İNANMAK İSTEMİYORDUM YALNIZLIĞIMA

Nasıl oluyordu da bir şey tutmuyordu beni perdenin ucundan başka?

Şimdi taşları çok şekilli bir terasa bakıp kendi vücudumdaki seyirmeleri dinliyorum. Apartmanda her şey yatışmışa benziyor, kırmızı ölüm çiçekleriyle perdenin arkasında:

Anı defterine

BİR EV

BİR CADDE

BİR BULUT

BİR YEŞİL ŞAPKALI ADAM ÇİZİYORUM.

Cadde'de Yeşil Şapkalı Adam bulutla aynı yöne doğru yürüyor. "İşte başını alıp giden adam bu," diyorum. – Derin uykulardan – paslı merdivenlerden – pencerelerden – kapı zillerinden KAÇAN ADAM BU ADAM.

EVE BAKIYORUM,

İŞTE O EV BU EV DİYORUM,

ODA BU ODA.

KADININ KENDİNİ ASTIĞI EV BU EV,

SANDALYE BU SANDALYE,
MASA BU MASA,
CADDE BU CADDE,
BU ÇOCUKLAR
O ÇOCUKLAR.

Sonra anı defterine bakıp – bütün bunların yalan olduğunu
– kendimi kandırmak için YEŞİL ŞAPKALI ADAM'ı kendim
çizdiğimi – YEŞİL ŞAPKALI ADAM'ın da bunu bildiğini – beni
kandırmak için pencereimin önünden geçtiğini,

BULUTUN BULUT,
CADDENİN CADDE,
EVİN EV,
YEŞİL ŞAPKALI ADAMIN DA
YEŞİL ŞAPKALI ADAM OLMADIĞINI
DÜŞÜNÜYORUM.
ANI DEFTERİNDEKİ
Bulut,
evi,
caddeyi,
Yeşil Şapkalı Adam'ı
Karalıyorum.

Bir başıma her zaman böyle bir oyun oynayıp bozabileceğimi,
Yeşil Şapkalı Adam'ın da bu oyunu oynayabileceğini, karşı-
ki kadının, başka başka insanların da başka başka oyunlar oy-
nayıp bozabileceklerini düşünüyorum.

Kadının ağzı yana çarpılmış,
Bomboş bilinçsiz gözlerle bana bakıyor,
"Yardım et," diyor.
Bazı hareketleri yapmasını bilmiyorum.
Hava kararıyor.

Ölüm çiçekleri altında korkuyorum biraz. Güller morlaşıyor
perdede. Uykusuz yatağım – ağır elbise dolabım – saç fır-
ketelerim taş gibi duruyorlar. NE YAPSAM ŞİMDİ?

ELİMİ BİR YERE SAKLASAM.

Kıl inceliğinde duyguları geriyorum çevreme. Örümcek gi-
biyim ölüm çiçekleri önünde HAVA KARARIYOR.

NE YAPSAM ŞİMDİ?

Tuzluđu dışardan alıp getirsem mi?
Sofra kurulmayacak, bir işe yaramayacak olduktan sonra?
Getirmesem de olur.
Belki de olmaz.
Bilmiyorum.
Yeni yeni belliyorum bazı düşünöleri.
Evin içini koca bir leke gibi kaplıyorum.
Galatasaray'dan Tünel'e otobüsler geçiyor.
Çiçek Pasajı'ndan mor kurdeleli yaşantılar çıkıyor –
Ölüm gülleri,
Beyaz zambaklar,
1890 Sent Pölşeri üniformalı yetim kız öğrenciler başlarındaki ürkünç okul şapkaları...

Karanlıkla aydınlığın kesiştiğı saatte ölümlü caddede tuhaf gülümsemeli afişler ortaya çıkıyor, gittikçe büyüyen kalabalık garip bir hışurtı çıkararaktan yürüyor. YEŞİL ŞAPKALI ADAM ARALARINDA

Şapkasını çıkarıp çıkarıp sallıyor.

"Sen de gelsene," diyor

Yarı belime kadar karanlığa sarkıyorum, gürültüyle düşüp parçalanmaya başlıyorum.

Galatasaray, 1962

Yanık Saraylar

DEMİR KAPIDAN GİRDİLER

YEŞİLKÖY

YOL

KADIN

Uğraş düzeninin koridorlarından geçtiler

Artları sıra yürüdü

Odalar

Pencereler

Birbirini arayıp buldular

Tüm ayrıntılarıyla...

Kapılar

Anahtarlar

Kilitler

Yerine takıldı

Kuruldu

Çalışma Yüzeyi.

YEŞİLKÖY

YOL

KADIN

Büyük kasalı odadan girdiler

Küçük kasalı odadan çıktılar.

Hassas, evrak kâtipleri

Süslü kalabalık

Aynalı koridorların içinden geçtiler

Çoğalarak yürüdüler.

ZENGİN

ASİL

KİBARIZ dediler.

Al bir ata binmiş Genel Müdür, yanındaki memur kalabalığını
alıp daha da ilerilere götürdü.

KADIN

YEŞİLKÖY

TREN

Uğraş düzenine girdiler.

Çekirge'de bir hamam

Eğridir Çarşısı'nda bir sıra dükkân

Hazreti Yuşa Tepesi

KİBAR AKRABALAR DA YOLA ÇIKMIŞLARDIR...

Dudaklarında bir küümseme

Et beni

İri bir

Kıl

Aynalara bakmışlardır...

MAYIS GÜNÜ

NİLÜFER

ŞEBBOY

TEVFİK BEY'İN ZEVCEİ

UZUN KIRPIKLİ KİRAZ HANIM

YÜZÜK YUTAN MUSLUK

TEVFİK BEY

Sirkeci'ye yaklaşmışlardır

Yanık Saraylar

Alçak kollu şamdanlar

Kahve fincanı

BAHARDA YOLCULUK ETMEYİ SEVERLER

YEŞİLKÖY

YOL

KADIN

Uğraş düzenine girdiler.

UZUN

AĞIR

BİR GÜN
MAYIS GÜNÜ
NERGİSLER
FULYA TEYZE
NE YAPACAKTI?
YEŞİLKÖY
YOL

KADIN
MAYIS
GÜNÜ

Çantasında belgeleri
Tapu senedi
Makinenin başına oturdu
İşe başlamadan evvel
Bir dakika için kendini düşündü
"SEVGİLİ KENDİM"

Yazdı

Dudaklarında acı bir Gülümseme.
Uğraş düzeninin aynalarında kendine baktı
Gerçekten O,
KENDİSİ...

Hiç değişmemiş
YİRMİ YILIN DAKTİLOSU
İstemli insanların soyundan
Karanlıkta kalmış kadın yüzü

Boyasız

Sevisiz

Ölümsüz...

"EVLADIM BEN" diye kendisini düşündü bir dakika için

Her şeyden

Uğraş düzeninden

Ayrıldı.

Kocaman dili ağzından kavis çizerekten çıktı
Havada dolaştı

Titredi

ESKİ HİKÂYELERİ anlattı

Eski soylu aileleri
Soylu kişileri
SEKSEN SEKİZ GÜNÜN DERTLERİNİ

Yeşilköy'ü

Havuzu

Treni...

Akşamları, kendisiyle birlikte eve giren

Bir tepeyi

Bir kuleyi

Bir yolu

Denizin bir parçasını...

– Bir öğle üzeri ya Saray tutuşursa? korkusuyla irkildiği ânı ve başka bir gün, masanın üstünde yarım bırakmış olduğu bir bardak çayı birlikte düşündü. Yıllar önce yaptığı neşeli bir sıçrama hareketiyle açılan çocukluk elbisesinin eteklerinden başlayarak – bahçeyi – çiçek isimlerini – Fulya Teyze'yi – Balkon – Balkonun beyaz yüzünde kıvıldayan gölgeleri – hatıra defterinde altın harflerle yazılı unvanları – Türk Yılmaz şarkısını – Kâzım Karabekir'in kırmızı bayraklı siyah bir arabayla Saray'a geldiği, yanağını okşadığı günü – Büyük kumandanların bazı sözlerini – Ali Yaver Paşa'nın iki kız evladına yazdığı "İşte hayat işte Emel, Vatan için sağlam Temel" şiirini – Cenaze törenlerini – Cenaze törenlerinin arkasından çıkarılan Japon işi mendilleri – gözyaşlarını – bağırışmaları – beyaz balkonun aşağı doğru sarkmasını – yarıyoruz seslerini – Saray yanıyor seslerini – Su sesini – alevlerinin sesini – çatırtıların, çöküşlerin sesini ve sessizliği... Kişileri yangında ölen koca bir ailenin, saltanatın, debdebelenin yıkılışından sonra – tek başına kalışını – Kendi ismiyle yaşama katıldığı gün SİMSİYAH DAKTİLO ÖNLÜĞÜNÜ üstüne giydiği dakikayı – aynalardaki hüznü görüntüsünü – sanki derinlere gömülü ANILARINI belirtiyormuş gibi acı gülümsemesini – Ona ESRARLI bir güzellik veren BAKİRE BİR KIZ OLUŞUNU – ŞEREFİNİ – NAMUSUNU – yitirmeden yaşamasının kendi kendisinin ve başkalarının üstünde bıraktığı ESRARLI HAYRANLIĞI – ESRARLI HAYATINI – DÜŞÜNDÜ... Makinesinin başma geçip oturdu

HAVUZ

FİSKİYE

TREN yazdı

Gene uzun bir iş günü başlayacaktı...

UZUN

AĞIR

BİR İŞ GÜNÜ

MAYIS GÜNÜ

NİLÜFERLER

ÇALIŞKAN ODACILAR birbirlerini selamladılar.

“HOŞGELDİN EY BAHAR” şarkısını söylediler...

Uğraş düzeninin canavar düdükləri çaldı

Demir kapılar kapandı

Her şey bitmiş gibi

Koşuştu

Daktilo kızlar

Evrak kâtipleri

Odacılar...

Havada uçuştu

Beyaz senetler

Kopya kâğıtları.

Kadın bunlardan birini havada yakalayarak makinesine geçirdi.

İskete

Cıva taşı

Balmumu

Yazdı.

Taa uzaklardan, soylu tüccarlar görünmeye başladı...

Otuz yıllık tüccarlar

Oldukça ihtiyarlamışlardı.

Her tarafta

Sığır bağırsağı

Kitre

Bol

Bol

Tüccarlar. Çocukluğunun tüccarları...

En geride, en yaşlı bir tüccar

Aynaların önünde acemice dönüyordu

Kadını görmemiş gibi DALGINDI...

Kadınınsa onu görür görmez kalbi çıkacakmış gibi atmaya başladı

Tüyleri diken diken:

"BARON BAHAR," diye düşündü

Bu eski bir çığlıktı...

Uğraş düzenlerinin bir numaralı kurucusu

Birkaç kere

Milyoner

Erkeklerin erkeği

TAM BİR TAÇSIZ KRAL

Diye düşündü. Makinesine çift kopya kâğıt geçirerek

"TAÇSIZ KRAL VE BEN"

Yazdı.

Ayrıca TAM BİR AŞK EFSANESİ... Lakırdı söylemenin tam sırası...

Diye düşündü

Aklında sinsice bir şeyler buldu. Bildiği şeyleri KENDİNE saklayacaktı:

"SİZİ SEVİYORUM BARON BAHAR" dedi, haince. Baron Bahar, "Bu, eski şarkıdır, *Je vous aime beaucoup mademoiselle,*"

Diye cevap verdi ve yumuşak bir sesle yere düştü.

Kadın yere düşen Baron Bahar'ı kaldırdı.

BANA NE SÖYLEYECEKSİNİZ?

Baron Bahar:

– Size söylemem gereken bazı gerçekler var, diye konuştu.

Kadın, bunları makinede yazmaya koyuldu

Konşimento

Manifesto

Çimento

Demir aksamı...

Baron Bahar'ın anlattığı şeyler

Tam bir hayat boyu sürdü.

DÜZ

UZUN

İNCE.

Yorgunluktan sinirleri üşümüş kadının kolu, birden omuz kemiğinden aşağı sarktı. Uğraş düzeninin korkunç makine gürül-

tüsü durdu. Uğraş düzeninin korkunç gürültüsüne alışmış olan Baron Bahar, hayretle sessizliğin sesini dinlemeye koyuldu ve her şeyi anladı ilk kez...

SESSİZLİK

DÜZ

UZUN

İNCEYDİ.

Ayrıca:

– *Bu kadın kolu için yaşıyor; bense, paltom için yaşıyorum. Fakat bir HİÇ için yaşanır mı?*

Diye düşündü.

Kadın yılların verdiği ustalikle, çıkan kolunu yerine taktı.

İYİCE YALNIZDI

Baron Bahar:

– *Bu kadın ne Jentile kadın, diye ağladı*

Kadın eski bir alışkanlıkla ağlamadı.

Çantasından KENDİ DERTLERİNİ – Saray'ı – Tapu senedi- ni – Kahve fincanını ve akraba fotoğraflarını çıkardı.

İYİCE DOST OLMUŞLARDI.

Baron Bahar, gözünde, yıllardan beri kendi kendine duran tek damla yaşı silerek fotoya eğildi:

– Şüphesiz güzel bir topluluktur. Şu ipek nakışlı, sofraya örtüsü PEK GÜZELDİR. Ayrıca bu köprü ÇOK GÜZELDİR. Şu Katedral'i bilirim, GÜZELDİR...

Dedi. *Ben, oradan ayrılalı, kaç yıl oldu?* Çoktan beri görüşmemiştim diye düşündü.

Kadın, onun kafasından geçenlere cevap verdi:

– Hayır, Baron Bahar YEŞİLKÖY ANILARI BUNLAR

BENİM ANILARIM

BEN BU ANILARI

CANIMLA

KANIMLA

BESLEDİM

AYAKTA TUTTUM

YIKILMASINA ENGEL OLDUM

BU BOYA GETİRDİM
OKUTTUM
BÜYÜTTÜM
ÇİRKİN
GÜZEL
BENİM ÇOCUĞUM O...
SİZ KİM OLUYORSUNUZ DA
EVİMİ
BARKIMI
YIKMAK
İSTİYORSUNUZ?
BEN SİZE NE YAPTIM?
ÇALIŞTIM
ÇABALADIM
ELİMDEKİNİ
AVUCUMDAKİNİ
VERDİM
YEMEDİM
İÇMEDİM
YAŞAMADIM
EVLENMEDİM
GENÇ YAŞIMDA DUL KALDIM
KENDİ YAĞIMLA KAVRULDUM
YEŞİLKÖY YANGINLARINDA YANDIM
ANA TARAFINDAN ERMENİ KUMANDANI
ANTRANİK'E
BABA TARAFIMDAN HİDİVLİ İSMAİL HAKKI BEY'E
DAYANIRIM, dedi.
"ANILAR, İNSANLARI SEVER
ONLARI SAYARLAR
ÇOCUKLAR DA ANILARDAN KORKMAZLAR
ÇOCUK ANILARI BUNLAR"
Diye ekledi.

Baron Bahar:

– Şimdi, hiç bilmediğim çocuklarla uğraşacağım.
Oysa, biz de çocuk olduk bir vakitler...
Halbuki, biz de kendi havamızda yaşıydık...

Bizim de şarkılarımız vardı.

Biz de biliriz...

Bıraksalar...

Dedi.

"Kadın elindeki fotoğrafları masanın üzerine yayarak... Öndeki ince kaşlı Fulya Teyze'm – onun yanındaki Pamuk Hala'm – Pamuk Hala'mın önündeki Fransız Yengem – Macit Paşa Enişte'min Fransa'dan getirdiği karısı – (İkinci resimde gene Fransız Yengemi, Meşhur Adapazarı Çarkı'na dayanmış olarak görüyorsunuz) Macit Paşa Enişte'mle yirmi günlük evliymişler. Resmin üstünde "Adapazarı Çarkı'nda 20 yaşında bir İstanbul kız" yazılı olduğu görülüyor. Bu da Fransızların, Türkleri, Türk ailelerini Macit Paşa Enişte'mi ve Türk yemeklerini ne kadar sevip benimsemiş olduklarını gösteriyor. Fransız Yengemin solundaki Fulya Teyze'min Fransızca Öğretmeni Monsieur Jak, önlüklü şişman kadın Ermeni Yayacığım Arusyak'tır."

ARUSYAK'LA MÜSYÜ JAK

MÜSYÜ JAK'LA ARUSYAK

Gör ü y o r s u n u z k i :

TAM ASİL BİR

AİLE KÖŞESİ

Diye, ilave etti.

"On yaştan anıları bunlar, MESELA YİRMİ YAŞIN ANILARI BAŞKADIR." Bu yaşta insan, KENDİ DÜŞÜNCELERİNİ KEŞFETMEK için uğraşır.

Dudaklarımda acı bir çizgi – Artık, parmaklıkları karyolada yatan sevimli bir kız çocuğu değildim – İlerde kuracağım yuvanın HEYBETİNİ düşünüyordum – Sol elimde bir gül tutuyordum, sağ avucumun içinde boynumdan kopan madalyonumu sıkıyordum – Ellerimi sekizinci kez yıkamıştım – Gündüzden, geceyi tertemiz yatağıma, karanfil kokan yastığıma başımı koyacağım mutlu anı düşünüyordum – Gece olup da mavi badanalı odamda turuncu ışıklar yandı mıydı o güne kadar el sürülmemiş oyuncaklarımı çıkarıyordum – Lekesiz ve temizdiler – Yaşları yoktur onların – Bana verilmiş her şey çekmecelerimde saklıdır – Elmaları – Üç portakalın ikisini – Sabun parçalarını – Bebeklik patiğini – Şemsiye saplarını – Ortası delik düğün para-

larını – Nikâh şekerlerini saklarım – Kutulara – Paketlere – Bohçalara yerleştiririm.

AİLE KUTSAL BİR SIRDIR
SİZE BUNLARDAN BAHSEDECEK DEĞİLİM
BAZI SIRLAR AİLENİN KUTSALLIĞINI ARTIRIR

ayrıca:

Bir çocuk bazen bir büyüktür. Büyüdükçe ailenin benzeri olur, bu da aileyi birbirine daha çok yaklaştırır. Bana söylenen her sözü ezberliyor ödevlerimi yerine getiriyorum. Fulya Teyze'm odasından çıkmazsa acaba bir şey mi oldu? Sakın aklına kötü bir düşünce saplanmış olmasın? Üzülüp canına kıymaya kalkmasın? diye kapısının önünde bekliyorum; titriyorum, anahtar deliğinden:

– Fulya Teyze, Fulya Teyze beni hatırladınız mı?

Diyorum

İçerden bir ses:

– Sen, benim elime kundakta geldin, diye cevap veriyor. Öksüz bir çocuktun. Annen, baban boğulmuşlardı. Zümrüt ve yakutla işlemeli, değeri baha biçilmez bir sandık içindeydin... Korkma. Artık sokakta kalmayacaksın; Ayrıca senden çok memnunum; Fakat, daha çok gözüme girmeye bak, kendini sevdirmeye çalış.

BEN ÖLÜNCE

BU SARAY

ANILAR

VE KAHVE FİNCANI

SANA KALACAK...

"Hayatın, bana ne hazırladığını bilmiyorum o zamanlar."

Bazı kimselerin, bu yaşta, kıskanç bir hayatı olur.

BENİM Kİ

TAM

NEŞELİ

SEVİNÇLİ

BİR HAYATLI.

"Böyle genç kızları ev halkı sevinç içinde seyreder." Yatak odam – ellerimi yıkadığım çinili lavabo – çekmecelerimle mesut bir hayat yaşıyordum. Kimbilir kaç bedbaht genç kız benim

yerinde olmak isterdi? Akşamları, temiz yatağıma uzandığımda, vücudumdan bir türlü ayrılmayan ahşap parçalar Fulya Teyze'min eviydi. Ben de Saray'ın eşyalarından bir parça gibiydim. Hayatım bu Saray'da başladı. Fulya Teyze'm benim gözlerimi gördüğü zaman (TAM BİR EFSANE – TAM BİR ÇOCUK MASALI) diye bağırır. La Traviata dinliyormuş.

Ayaklarının ucunda Paris'ten diplomalı bir köpek uyuyormuş – Masanın üstünde meyveler ve çiçekler görülüyormuş – devamlı olarak haç çıkarıyormuş –

BENİMSE, NEDEN HİÇ AĞLAMADIĞIM BİR SIRDIR
BU NE FEVKALADE FELSEFE?

HAYATIMA ÜZÜLMEDİĞİM İÇİN KİM SUÇLU?

"Bazı, ana tarafımın, ailemin, Büyük Kumandan ANTRANİK'le nehirden geçerken boğulduklarını, ayaklarından birbirlerine kalın zincirlerle bağlı olduklarını, ZAP Nehri'nin sularının, soğuk ve çok kötü olduğunu; bazen de, birkaç kişinin kurtulduğunu, BENİ kucaklarında taşıyıp, Fulya Teyze'ye bıraktıktan sonra tekrar nehre dönüp boğulduklarını düşünüyorum."

NERDEN OKUDUM BUNU?
HAYATA NASIL BAŞLADIM?
NERDEN GELDİM?
BENİM İÇİN BİR SIR,
O'NU KİM ÇEKTİ VURDU?

SİZ, Baron Bahar, hayatın dehşetini hiç düşünmüyorsunuz:

HER ŞEYİNİZ VAR

OTOMOBİLİNİZ

YATINIZ

7 CÜCELİ EVİNİZ

BONOLARINIZ

ÇOCUKLARINIZ

BENSE, ÖLÜMDEN KORKMAYACAK KADAR YALNIZIM.

Baron Bahar, kadını, iyiden iyiye sevmişti. "Bu daktilo çok iyi bir daktilo; ondan çok memnunum. Çok iyi bir daktilo bu," diye düşündü.

Kadın, Baron Bahar'm düşüncelerini okumuş gibi:

– Teşekkür ederim;

HAYAT HEP O HAYAT
DERTLER HEP O DERT
BU HAYATIN DERTLERİ
BİZİM DE DERTLERİMİZ
DEĞİŞEN BİZİZ
YOKSA DERTLER
BİTİP TÜKENİR
GİBİ DEĞİL
DEĞİŞEN BİR ŞEY YOK

Diye ekledi.

Baron Bahar: HER ŞEYİ BİLİRSİN
SEN NE BİÇİM ŞEYSİN
SEN BİR İÇİM SU GİBİ

BİR ŞEYSİN dedi: Ve, başını, kadının dizlerine sürdü:

BİZİM DE DERTLERİMİZ VAR
BİZ DE DİŞ GEÇİRİRDİK
YOKSA İŞTAHIM YOK

YERDİK... Diye konuşarak kadının kolunu hafifçe ısırdı. Kadın, makinesine çift kopya kâğıt geçirerek anlatmasına, ara vermeyerek devam etti. *Fulya Teyze'm*, Saray'ın balkonunda oturuyor bir elinde kahve fincanını tutuyor, kırmızı tırnaklı parmaklarından birini Müsyü Jak'ın burnuna doğru nazik bir şekilde sallayarak: Bana öğretmek için niye bu kelimeleri seçtiniz? *LAISSEZ moi vous baiser.*

Sizi gidi yaramaz çocuk sizi.

BEN

BU HAYATI

DİŞİMLE

TIRNAĞIMLA

KAZANDIM

SOKAKTA BULMADIM

YÜZ GÜN MÜCADELE ETTİM

SİZ BİR ERKEKSİNİZ

İSTEDİĞİNİZ YERDE YATABİLİRSİNİZ

BENSE

BEN

BİR CANAVAR DEĞİLİM

BİR KADINIM dedi.

BİR YAZ GÜNÜYDÜ FAKAT HER TARAF KARANLIKTİ.
Fulya Teyze'm balkonda oturuyordu. Elindeki fincanla aramda
bir bağlantı oldu. Gözlerimi fincandan ayıramıyordum. Fulya
Teyze'min kırmızı tırnaklarıyla fincana hafif hafif vurduğunu
gördüm. Fincandan çın çın sesler çıkmaya başladı. Fincanı kır-
mızı tırnaklı pençelerden kurtarmak istiyordum. Çın çın çın
çın. Fulya Teyze'min tırnakları, fincanın ince derisinde çizikler,
yaralar açmaya başladı. Çın çın çın. Bu sesler, bahçenin her ya-
nından duyulmaya başladı. Fincan, beni çağırıyor, sesleniyor,
onu alamıyordum Fulya Teyze'den.

O, canlı bir varlıktı

O, tılsımlı bir oyuncaktı

Çocukluk günlerimin sesiydi

Çocukluğumun en büyük hastalığıydı...

Fincanı bana ver – Fincan – Fincan – diye bağıırıyordum.

Fulya Teyze'm duymuyordu.

*Günlerce, Fulya Teyze'min anlamadığı, bir dil konuşmaya başla-
dım.*

FA ÜSTÜN FA

FİN ÜSTÜN FİN

CAN ÜSTÜN CAN

TOP ÜSTÜN TOP

Kırk gün – Eşyalarla – Kiremitlerle – Taşlarla – Kuşlarla – ko-
nuştum. Küçük kuşların havada uçuşması acıklıydı – Fincan hâ-
lâ Fulya Teyze'min parmakları arasındaydı – Fincanı almak
için, Fulya Teyze'min ölmesini bekledim.

HER ŞEYDEN EVVEL TERBİYE MESELESİ... SİZ BARON BA-
HAR

SOYLU BİR KİŞİSİNİZ

72 MİLLETİN ÜSTÜNDESİNİZ

BANKADA PARANIZ VAR

FAİZLE PARA VERİYORSUNUZ

SİZİ TEBRİK EDERİM dedi.

Baron Bahar, *Bu kadının gözü yükseklerde, benimse gözüüm görmü-
yor. BİZİM DE İŞLERİMİZ VAR ALMANYA'da* diye düşündü.

Kadın, makinesine çift kopya kâğıt taktı. Yazarak, anlatma-
sına devam etti.

"SEVGİLİ OYUNCAKLARIM

PAMUK HALA'M

ÜÇ PORTAKALIM

YAYACIĞIM

KUTULARIM

BEBEKLİK PATİĞİM

KRALİÇE BİÇİMİNDE ŞAPKAM

ANAHTARLARIM

PENCERELERİM

ODAM ELVEDA BEN GELİNCEYE KADAR USLU OTURUN

SAKIN YARAMAZLIK YAPMAYIN

SAHİBİNİZİN UFAK BİR İŞİ VAR DEDİM ÖLÜM."

BİR GÜN EVVELİNDEN HAZIRLIKLIYDIM

YÜRÜMEYE BAŞLADIM

GÜZEL BİR GÜNDÜ

NE GÜZEL BİR GÜNDÜ

BAŞTAN BAŞA YENİ BİR ÜLKEYE GİRER GİBİYDİM. DÜZ

VE EĞRİ BÜTÜN ÇİZGİLERDEN GEÇTİM. SARAY'A

DOĞRU YOLLAR GİTTİKÇE BEYAZLAŞMAYA BAŞLADI.

FULYA TEYZE'MİN OTURDUĞU BALKONA KADAR

UZUN BİR TEBEŞİR ÇİZGİSİ ÜSTÜNDEN YÜRÜYOR-

DUM. GÜRÜLTÜLER VE ÇINLAMALAR İKİ YANIMDAN

AKIYORDU. FULYA TEYZE'MİN ELİ FİNCANIN ÜSTÜN-

DEYDİ. FİNCANDAN ÇIKAN ÇIN - ÇIN - ÇIN - SESLER-

LE SARAY SALLANMAYA, PARÇALANMAYA BAŞLADI

ÇIN - ÇIN - ÇIN - BU SESLERLE YEŞİLKÖY

SOKAKLAR

VE

BEN

BİRLİKTE

AĞIR

AĞIR

SALLANIYORDUK

YIKIK DUVARLAR BÜYÜK ÇUKURLARDAN GEÇTİM.

DÖRT BİR YANINDAN ALEV ALMIŞ BALKON, BAĞIRIŞMA-

LAR ARASINDA AŞAĞI DOĞRU SARKTI. BÜTÜN GÜCÜM-

LE YERE OTURUP FULYA TEYZE, FULYA TEYZE! DİYE BA-

ĞİRDİM – BİR HIÇ İÇİN İNSAN ÖLDÜRÜLÜR MÜ?

– BİRİ FİNCANDI

– BİRİYSE İNSAN

Baron Bahar – MEMLEKETTE FELAKET Mİ VAR? ACABA
HANGİ KENT'TEYİM?

Rome

Paris

Zürich?

Baron Bahar *Fifth Avenue*'ye saptı – Karşısına hayatında ilk kez gördüğü bir başka cadde çıktı – Oradan hiç bilmediği bir başka caddeye saptı – Önüne başka bir cadde çıktı – "Gitgide yok oluyorum" diye düşündü ve bilmediği başka bir caddeye doğru koşmaya başladı.

Anadoluhisarı, 1963

Büyük Kuş

SENİ GÖRÜYORUM SENSİN DURUŞUNDAN DA BELLİ
BULUT İÇİNDESİN HAFİF BİR ALEVE BÜRÜNMÜŞSÜN

Evinin kapılarını açtı
Saç örgülerini çözdü

Buğulu, duman rengi, bir parça titreyen göz merceklerini çıkar-
dı. Buruk, acı duyumların yavaş yavaş saydamlaştırdığı hafif
ısıltılı bedeni KENTİN önüne gerildi

Kaygan
Yumuşak
Evlere
Değdi

Yokuş aşağı yuvarlanmaya başladı.

Arada bir küçük çocukların uçtuğu tahta boşlarda sarktı – ve o
tahta boşlarda – sandıklarda- mine çiçeği – papatya çiçeği – ya-
bani çiçeklerin suyuyla sarhoş olan – dökülüp saçılan – at kışla-
rını – oyuncak tüfeklerini bir bir çıkarıp soyunan – cırtlacıplak
kalan – ellerindeki kadehleri birbirine göstererek sevinçle içen
çocuklara – çocukların ellerindeki kadehlere çarptı.

Sıra sıra kırılan camları
Kırık parçaları
Binlerce bardak sesini
Bir odadan öbürüne taşıdı
Çökük

Asık suratlı ODALAR

Onu tanımadı bile

Gözleri kapatılmış

Elleri katlanmış

Toplanmış

Geçen kışın odaları

Onların yüzüne bakmak zordu

Durdu

Durdu

Ağzında söz yoktu

Hemen hemen aralarında hiçbir ilişki kalmamış gibiydi.

Geçen kıştan bu yana elbiseleri, iskarpinleri içinde durmuş bekliyordu. GENE HER GÜNKÜ LAFLARLA ODALARIN KENDİSİNİ YARGILAMAYA BAŞLAYACAKLARINI SANARAK AKLINDAN HESAPLAR KURMUŞTU o gerçeği söylemeyecekti. Çünkü orada ne aradığını bilmiyordu.

Bir iki dakika bekledi

Karşı yönüne geçti odaların

"Bu son çıkıp gidişim" "Bu son ayrılışım"

"Bu son" diye düşündü

Arkasını döndü

Ağlamak istediğini, her yanının nasıl acıyla titrediğini gösterdi onlara. Kapıyı küt diye çarptı.

Dışarı çıktı

İçeri girdi

Masaların altından

Gardırobun gözlerinden geçti

Aradığı neydi

Yeniden sokaklara çıktı

Çekmeceleri açtı

İçindekileri yere döktü

Tek söz etmeden "Demek o yok öyle mi?"

"Evet yok" diye başını salladı. "Evet yok işte" diye üsteledi her zamanki gibi kızgın kendi haline.

"Ya" dedi

"Ya" "Yaa" dedi anlıyormuşçasına

Her yana bakarak "Onu bulmalı" "Onu bulmalı"

Ayak direyerek "Yatağın altında olmalı"

Bir gün önce çekmecenin gözüne kilitlediğini anımsa-

yarak "Kilidi kırmalı" "Kilidi kırmalı"

Yumuşamış bir yürekle "Burada da yok"

Aradığı şeyin o olmadığını anlayarak, bir aradığından başka bir aradığına geçerek "O nerde?"

Fısıldayarak "Nerdesin?"

Elini uzatıp O'nu tutacakken ölmüş olduğunu anımsa-yarak "Ben katil miyim?"

Kendi kendine acıyormuşçasına "Sen o kadar katı ruh-lu musun?"

Kendi kendine daha çok acırcasına "Canım sıkılıyor"

Yüzünü yere sürerek, sürünerek, perdeleri tırmalaya-rak "Olmaz" "Olmaz"

Emekleyerek "O'nu kaybettim"

Avunç, öğüt istemeyen – Gözlerinden tatlı bahar yaşları fışkıran – En büyük acıların kendisine öğretildiği – en büyük Kent'lerde en usta çilekeşlerin yanında büyütülen – Cenaze levazımatçısı dükkânlarında bir insan boyu – Bazı bir çocuk boyu – Kedi ayaklı bir tabutun üstünde yanak etiyle çay bardağı içinde kırmızı şarap içirtilen – Ölü başlarının sağa sola çevrilip bir oyuncakmışçasına eline verildiği – Dokundurttu-rulduğu – Evcilik oyununda bütün evlerini götürüp sokağa bırakan – Elini kapı aralığına sokan – Ayağının altını kırık cam, teneke parçasıyla kesen – Saatlerce susmadan ağlayabi-len – Ana babasını korku ve kaygıya vererek ölü doğan – Uzun bir süre uğraşıldıktan sonra gözleri açtırılabilen – Yir-mi beş yıl önce uykusuna kanmış olarak uyanan – Kapının önünde çocuk duaları mırıldanırken başına saldıran bir At-macayla göğü kararan – O günden bu yana KADERİNİ o At-macayla paylaşan – Onu görünce herkesin kaçıştığı – Sokak-larda başında Atmacayla dolaşan O kız çocuğu (ki şimdi o Atmaca başından uçmuştu yalnız kalmıştı) – Göklere bakarak ağır ağır dönüyordu – Ve göklerde siyah kanatlı bir gölgeyi arıyordu – Ah O'nu nerede bulursun? O'nu nerde bulursun? O'nu nerde?

Kentlerde
Evlerde
Odalarda
Yollarda
Sessizliklerde
Açık kapıların önünde
Kalabalıklarda
Yataklarda

Onu ararsın

Onu ararsın

Onu ararsın

Uzağa sürüklendi bir ışıkmişçasına Kentin aşağılarına uzandı

Omuzlarını

Yakasını

Kol kapaklarını

Giysilerinin uçlarını

Yukarı doğru kaldırdı

GÜNLERİN İNCE KENAR ÇİZGİLERİNDEN GEÇTİ

Tabakların

Votkaların

Portakalların

Çevresinde

Döndü

Uzun adımlarla

Uzaklara açılan

Bazı kaybolan adımlarla yan yana getirilen günle

den yuvarlaklar çizmeye başladı. O büyük bir oyuk açıyordu

Odalarda

Yollarda

Kentte

O Y O K T U...

Yavaş yavaş yollarda dönüyordu

TEMMUZ HAVASI

O aklma geldikçe hazin türküler mırıldanıyordu

Bilinmez ki

Ona kavuşacak mı?

Aradığını bulacak mı?

Belki birbirlerinden uzakta

Biri

Yatağının kenarında upuzun

Gözleri kapalı

Yatıyordu

Öbürkününse

Kanatları yavaş yavaş toprağın üstüne inmeye başlamıştır.

Haberleri yoktur.

İkisinin de...

KAYGAN YAPIŞKAN BİR TÜMSEĞİN – AĞZI AÇIK. BİR

MEZARIN KENARINDA OTURMUŞ ÖLÜYORLARDIR

Evinin kapılarını açtı

Saç örgülerini çözdü

Kentin önüne oturdu

KORKULAR

YALNIZLIKLAR

GERİ DÖNDÜLER

Düşler

Votkalar

Votkalar

Portakallar

Portakallar

Nerdeyse sabah olacaktı

Kentin önünde oturup duruyordu.

Alaca karanlıkta kalıp gibi yatan

Bir uçtan bir uca süpürülmüşçesine ıssız Kent,

“İnsanlar Kentte yaşar ben de Kentte yaşıyorum”,

“Oysa, O, bunu anlamak istemiyor” dedi.

Yavaş yavaş diz çöktü

Kent’in gözü kapalıydı

Ağız da kapalıydı

Ölü gibiydi

Kadın onu öyle görünce gecenin bir yerinden bir çığlık dinledi, aklın alamayacağı kadar fena oldu. Diriltmek istermişcesine Kent’in kapkara ağızını öptü, o anda uçup giden bir yaşantının son silkinmelerini duydu.

– Sen de mi öldün? diye sordu, cevap alamayınca

– Senin de canın cehenneme hepinizin canı cehenneme, diye bağırdı, yüzünde kızgınlık belirtileriyle.

– Bana votkalarımı ver, yetişir...

Kent, kadının hırslı ve çetin yüzünü görünce

– Sen ne çetin şeysin böyle? diye sordu. Beni rahat bırak, uyumam gerek çünkü, diye ekledi.

Kadınsa ölüm korkularıyla uğraşıyordu.

“Herkes birbirini boğazlar” “herkes birbirini öldürür” “Benim kadar ölümle dalaşan olmasın Tanrı’nın günü” düşüncesi ni ileri sürüyordu...

Kent’inse gözünden uykular akıyordu

Korkularsa bitip tükenir gibi değil

Kafasında kadının birden fazla düşünce dolaşıyordu. Onları tutmak zordu, fakat kadın sakımmayı elden bırakmıyor – düşüncelerinin en taze olanını seçiyor – onu seçer seçmez delice bir sevince kapılıyor – bütün düşüncelerinin üstünde kanatlanarak yükseliyordu. Bu hınçlı delice sevinçli bir andı. Fakat biraz sonra üzüleceğini biliyordu. Kadın, Kent’in kolunu hafifçe çimdikleyerek

– Ben mahvolmuş bir kadını unutmama ki... Sen... Beni her zaman büyülüyorsun... Böyle bir niyetin varsa tabii... Senin ne düşündüğünü, ne yaptığını ya da ne düşünebileceğini, ne yapabileceğini “Ne yapacak acaba” diye bekledik durduk. Bana hemen votkalarımı ver, diye konuştu.

Kent niyetini öğrenmek istedi kadının

– Bırak bu türküleri, diye cevap verdi. Her akşam aynı türkü... her akşam aynı türkü...

Kadın yavaş yavaş gerildi, çok fena olmuştu

– Ben yalnız votkalarım için yaşıyorum. Sense derilerimi yüzüyorsun... Her akşam yukarıdan aşağıya doğru düşüyorum... Ben tekim... Siz bir sürüsünüz. Bütün yükleri ben çekiyorum... Bütün yollarım inceldi. Günahlara battım. Bunları gazete yaz istersen. Gazeteye yazacak mısın? Günahlar bitmek bilmiyor, ben tükenmek üzereyim. Kadın bunları söyleyerek, biraz sallanarak ayağa kalktı.

– İstersen değer ver sözlerime... Votkalarımı elimden almazsın...

Kent gülmeye başladı.

– Votkalarını elinden alacağım senin, diye konuştu.

Kadınnsa gözleri kırmızıydı

Dili de kırmızıydı

– Fakat nasıl olur? Ben... Ben... Benim gözüm görmüyor. İyi değilim... Ellerim titriyor. Çenelerim birbirine çarpıyor... řyorum. Başımdan aşağı bir kanat sallanıyor... Sarkıyorum, uzuyorum, kesiliyorum.

Alçalıyorum

Dönüyorum

Korkuyorum

BENİM HAVAMI BOZAMAZSIN dedi.

Kent gülmekten kınlıyordu bu yüzden, gözlerinden yaşlar gelerek

– Votkalarını vermeyeceğim senin, diye diretti.

O zaman kadın, yumruklarından birini kaldırarak Kent’e vurdu. Kent hafifçe bozulmuştu. Biraz nceki neşesi kaçmış gi-biydi. Ađlayabilecek denli zgnd. Fakat sesini çıkarmadı.

– Genç bir kadın... “Genç bir matmazel” demek istiyordu. Sonra kadına bakarak hapşırdı... İkiisi de şaşkınlıkla duruyor-dular...

EY GÜZEL KIZ

EY KÜÇÜK KIZ

SENİ GÖRÜYORUM ORDASIN – KÇCKSN, SANDI-
ĞIN ARKASINDASIN – AđLIYORSUN – YANINDAKİ K-
ÇK OğLAN, SUYUNA HEP VOTKA KARIřTIRIYOR – HEP
AđLIYORSUN – SU İÇMEK İSTİYORSUN – ÇOK SİNİRLİ BİR
ÇOCUKSUN – ORDASIN – KURTULUř YOLU OLMAYAN
KENDİ LKENDESİN

SANA YOLU GÖSTERİYOR VE KAPIYI AÇIYORLAR

ORAYA YALNIZ SEN GİDEBİLİRSİN

ALNINDA GÜNAH İşARETİN VAR

SENİ YARGILAYACAKLAR

YARGIÇLARIN ELLERİNDE YEşİLİMSİ KADEHLERİNİ TU-
TUYORLAR KİBARCA EğİLİYOR SANA KADEHLERİNİ
KALDIRIYORLAR

SENİ TUTMUYORLAR
SENİ BIRAKIYORLAR ALDATILMIŞ SIRDAŞLIĞINA YAŞA-
MIN
SENİNLE GELMİYORLAR
GÜVENSİZ BİR BİÇİMDE HEP BİRAZ ARKADA VE AYAK-
TA DURUYORLAR
YARGIÇLARIN
EĞİLMİŞ KONUŞUYORLAR ARALARINDA
SABAHIN ALACAKARANLIĞINDA SOKAK KIVRIMLARIN-
DA KAYBOLUYORLAR
BÜYÜK KUŞUN UYANIYOR
KENT'İ KAT EDEN – YÜRÜYEN – UÇAN – BÜYÜK KUŞUN
SENİ ÇAĞIRIYOR – SİLKİNİYOR – KANATLARINI ÇIRPI-
YOR – KOŞUYORSUN – ÇOK HIZLI KOŞUYORSUN – ALÇA-
LIYOR – ALÇALIYOR – BAŞININ ÜSTÜNE SALDIRIYOR

Kent, kadının uzaktan ağır ağır geldiğini gördü. Sokak bo-
yunca hıçkırarak, kollarını boşlukta sallayarak, ayakları bükü-
lerek bayırdan aşağıya iniyordu. Kent hafifçe içini çekti. “Güzel
geliyordunuz karşıdan” demek istedi. Fakat kadının söze baş-
lamasını bekledi. Kadın karanlığın içinden çıkarak kollarından
birini Kent’in boynuna doladı.

– Birbirimize güvenelim, dedi hüznle; yoksa güvenmiyor
musun? Böyle söyleyerek öptü Kent’i. Kent, “ağız kokuyor, iki
adam bulup onu evine göndermeli,” diye bir adım gerileyerek
düşündü. Kadının gözlerinin akına değin sarardığını – Çürük
yumurta rengini aldığını – Yüzünün – ellerinin – Ayaklarının
şişmeye başladığını gördü.

– Hişşt dedi. Kadının gövdesinin yarısı karanlıkta toprakla
birmiş gibi görünüyordu. Şişkin elleri ve ayakları ortadaydı.
Evreni başkalaştıran bir çıkıntı gibi duruyordu toprağın üstün-
de. Kent’in kadına bakması tam beş dakika sürdü. Kent bu
yüzden kadını bayağı tatlılıkla süzüyormuş gibiydi. Bir süre
sonra kadın gözlerini kaldırıp baktı Kent’e. “Onun yüzünde
korku var. Oturduğu yerden hiç kalkmaz o. Her zaman oturur,
o, barın köşesindeki sandalyede” diye düşündü. Muher atkısını
attı Kent’e. Onun üşüyen başını örttü. Ayaklarını, dizlerini,

gövedesini sımsıkı sardı. Girdiği karanlık kovuğundan ONU çekip çıkardı. Epeyce bir işti bu. Koskoca bir adamdı.

– Korkağın birisin sen!.. Votka yok mu? diye bağırdı kadın. Çevrelerini bir sürü insan almıştı. Adam barın en karanlık köşesine saklanmıştı. Kadın onun yakasından omuzlarından tuttu silkelemeye başladı.

– Burası kapanacak, ille de başka bir kulübe gidelim, dedi. Adam yorgundu. Azıcık kuvvetiyle masaya tutundu.

– Gene nereye? Sen kimsin, diye sordu.

Kadın laf anlayacak halde değildi. Adamı kollarından çekti.

– Sen ne bilirsin ki BİR VAKİTLER BİZİM DE DOKUZ ARKADAŞIMIZ VARDI... GÜVENİRDİK NE OLDU? diye sordu. Adam:

– Yerimden bile kalkamam. Benim ayılmam yoktur. Benden öyle şeyler falan bekleme, diye cevap verdi hep karanlık köşesinde uyukladığını sanarak (oysa kadının omuzuna abanmış yürüyordu) eli yavaş yavaş yukarı kalkmış gömleğinin düğmelerini çözüyordu.

– Beni biri vurdu. Bak oraya bak. Ciğerimde delik görüyor musun? diye kesik kesik öksürerek arada kendini kadının kucağına koyuveriyordu. Havada, Hastahane – Doktor – Oksijen sözleri dolaşıyordu.

– Püüh, diye düşündü kadın bir ciğer çürüse öbürü vardır, barsak tıkanrsa böbrek çalışır. İdrar yolunun bir ucu boğazdır. İçkiden bozulmuş mudur? Kadın sanki kendi kendine cevap vermek için yıllarca beklediği bir şeyi sormuştu.

İÇKİDEN BOZULMUŞ MUDUR?

İÇKİDEN BOZULMUŞ MUDUR?

Adamı arkasından iterek – yürüterek – şeytansı gözlerinden birini kırparak – kim engel olabilir bozulmasına – geceleri sokakları dolaşmama – kimse engel olamaz – Adamı arkasından itip yürütmeye başladığından bu yana acılaştan – O büsbütün gölgelenen yiten zaman içinde her şeyin kendisini anlattığı – sadece kendisini arımsattığı bir tümce arıyordu – Bu KADAR İÇKİYE DAYANAN BEN – DİYORDU – Adamı arkasından iterek – SEN İNANMAZSIN – HİÇ İNANMAZSIN – HİÇ UMUT KALMADIĞINI GÖRÜRSEM – SANA ANLATACAGIMI ANLATI-

RİM - SÖYLEYECEĞİMİ SÖYLERİM - GENE İNANMAZSAN
- O ZAMAN GÜN AĞARIRKEN YOLA ÇIKARIZ - İÇKİLER
YANIMDA - HAZIRLANMIŞ GİYİNMIŞ OLURUM BOYUM-
DA BİR TABUTUN İÇİNDE SAKLANIRIM - MEZARLIĞA
DA UĞRARIZ - ARABAYLA GİDERİZ - NE ONLAR BENİ
TANİYABİLİRLER NE DE BEN ONLARI - (Düşüncelerinin
burasına gelince biraz kuşkulu) - PEK KÖTÜ BİR GERÇEK BU
- AMA GİTMEK ZORUNDAYIZ - Dedi yüksek sesle - GİT-
MEK GEREK - Dedi bir kez daha... Adamı itti. Adam durdu
yürümüyordu. Kadın şimdi mi geçiyor bu an, yoksa eskiden
mi yaşadım? diye düşündü. İnatla başını salladı adam, gitme-
mek için direndi. Birden kadının beline sarıldı ve bıraktı. Dal-
galana dalgalana kendi başına yürüdü, kulübün kapısı önüne
dek gidebildi, bir iki adım daha attı, ölmüştü...

O ZAMAN KADIN

İNCE

UZUN

KESKİN

DİŞLERİNİ

GÖSTEREREK

BAĞIRDI

SENİN DE CANIN CEHENNEME DOKUZ ARKADAŞI-
NIN DA.. BANA VOTKALARIMI BIRAK...

Üç gün dolaştı

Üç gün sonra Kent'le kadın karşılaştılar

Kent kadını anımsamadı bile

Ne tuhaf değil mi?

Hep yattığı yerde sigara içiyordu

Yana yatmıştı

Ana caddeye bakıyordu

Aklı bir karış havadaydı

Gözlerini salonların açık kapılarında gezdiriyordu.

Boş salonların süpürülmesini ve tahta talaşların arasındaki
ölü adamı izliyordu

Kadın onun karşısında sokakta çamurların içinde ağlaya-
rak dolaşıyordu

O hiçbir şeye önem vermezdi
Kadınsa dert anlatmak istiyordu Kent'e
Gencim
Param var
Ünlüyüm

Demek istiyordu ayartıcı hem de küskün bir ses tonuyla;
Bir yandan da "Dert anlatamamak büyük bir felakettir benim
votkalarımı ver!" diye bağınıyordu...

- Sabah sabah içmekten vazgeçmeyecek misin sen? diye
sordu Kent. İnceden inceye alay ediyordu kadınla, ama sonra
"Sen iyi bir kadınsın" "Sen heykeli dikilecek kadınsın" diye
açık yüreklilikle konuşmaya başladı. Kadın da Kent'e açıldı
"Çocukluğumdan bu yana içiyorum" diye saklamayarak ko-
nuştı. Kadınla Kent pek karanlık bir sorunu dostça çözmeye
çalışıyorlardı. Kent "Önemi yok sen güçlüsün" diye avutuyor-
du kadını, "Fakat DOĞAYI GÖRMÜYORSUN YOKSA - BE-
NİMLE GELİRDİN" "GECELERİ DOĞA BİR CENNETTİR" di-
yordu...

Hafif bir iç çekişin sesiyle kırlara açılmışlardı
Artık Tepelerdeydiler
Dolaşıp arka taraflara gittiler
Bütün Kıyıları gezdiler

Adam, kadının tanıdığı hep o aynı doğrulukla, hep o eski sesiyle,
öykü anlatır gibi - ŞİMDİ BURDASIN - YARIN ORDASIN -
NEREYE GİTSEN BİR TANIDIK BULUYORSUN - BAK YA-
NINDAYIZ KORKMA BİZİZ - GENÇLİĞİN DE BURDA -
GENÇLİĞİNİN - İMGELERİNİN DE BİR KISMI BURDA - di-
ye konuştu, konuşmasını - BUGÜN BURDASIN - YARIN OR-
DASIN - BU İŞİN SONU NE OLACAK - diye bitirdi. Kadın
gözleri yaşararak - Bugün burdayım - Yarın ordayım - çok
doğru - susmayın - konuşun - evet - çok doğru konuşuyorsu-
nuz - dedi. Adamı gözünde çok büyüttü. Ona âşık oldu-
nu, onun karşısında küçüldüğünü anlar anlamaz gözyaşlarını
tutamadı. "NE GARİP BENİM SONUMU DA BİLİR O" diye
düşündü. "FAKAT NE YAZIK Kİ BEN BİR ŞEY BEKLEMEM"
dedi Kent'e dönerek

- KİMSEDEN BİR ŞEY BEKLEMEM dedi. SENDEN DE...

BEN ERKEKLERİ SEVMEM... BİR HAYAT YOLCUSUYUM.
NEREDEN GELİP NEREYE GİTTİĞİMİ SÖYLEYEMEYECE-
ĞİM... SADECE KOŞUYORUM YOLU BEN KENDİM BULU-
RUM... Böyle söyledi ve ertesi gün gitti.

Kent iç çamaşırıyla ayakta duruyordu.

"Bunlar Eski Günlerdi"

"Eski Sözlerdi"

"Nasıl Tanıştılar"

"Nasıl Seviştiler"

"Sonları Nasıl Oldu"

diye gazete okudu.

Üç Gündür Kayıptılar

Bir Erkek Bir Kadın

Kapıyı İçerden Kitlemişlerdi

Yatağın içine girmişlerdi

Ayakkabıları Odanın Ortasına atılmıştı.

Çıkardıkları elbiseler üç gün önceki gibi şişelere takılmış öylece duruyordu. Boş şişeleri yatağın çevresine dizmişlerdi, duvarda içki ve kan lekeleri vardı.

Adam yanında sızmış yatan kadını ayağıyla dürterek "Şuna bak, nasıl da şişiyor" dedi. Kadının uyanmadığını görünce saçlarından çekip onu kendi gövdesinin üstüne çıkardı. Kulağına eğilerek "KİM ÖNCE ÖLECEK!" diye bağırdı. Kadın saçlarını adamın avuçlarından kopararak yataktan indi. "SEN BENDEN ÖNCE ÖLECEKSİN" diye şarkı söylüyormuşçasına yerde yuvarlanmaya başladı, sonra yine yatağa döndü adamın sırtına çıkarak omuzunu ısırdı. "Üç gündür aramızda bir şey olamıyor" dedi, adamın gövdesine yattı. Adam "Git.. Hepiniz gidin... Defolun" "İçkilerimi getirin" diye bağırdı bu kez. "Hadi okşa beni" diyerek kadın sokuldu ona "Haydi n'olur, bana sarıl... Beni sevdiğini göster... Beni inandır..."

Adam elinin tersiyle vurdu kadına ve hızla kalktı. Çınlıp-lak sallana sallana kapıya yürüdü, kadın adamın arkasından gitti "Gel" diye adamı çekti. "Gitme, beni bırakma"

Kent, put gibi kıpırtısız duruyordu. Düşünceli bile değildi isteksiz isteksiz rüzgârın bulutları önüne katarak onları bir küme haline getirişine bakıyordu. Kadın "N'olur sev" "okşa beni"

dedi ağlayarak. "Hayır" "Şimdi olmaz" diye cevap verdi Kent düşünceli olmaya çalışarak.

Kadın kendini fırlatıp onun önüne attı

Saç örgülerini çözdü

Elbiselerini çıkardı

Soyundu

Ona kollarını açtı

Meleklerin, kuşların uçuğu sessiz gergin bir havada kadın yalnızlığını ölümsüz Evrenin önünden geçirdi.

Bütün kapılardan

Atmacaların tel kafeslerinden

Umutsuz Genel Evlerden

Art arda dizilmiş erkek mezarlarından

Gözleri toprakla örtülmüş

Kulakları kapanmış

Tanrıların önünden geçirdi

Yürüye yürüye üç yolun birleştiği noktaya geldiler Kent'le kadın. Orada durdular. Kadın bir ağaca yaslandı.

- Sen her şeyi biliyorsun. SEN BENİM SONUMU DA BİLİYORSUN diye kuşkuyla baktı Kent'e

Kent - Sonunu mu biliyorum? Anlatması güç diye bakışlarını kaçırdı kadından. Gözlerini önüne eğerek "iyi ki ben onun yerinde değilim" ... Geçti aklından.

"O burada olsaydı şimdi" diye içini çekti kadın "O beni se-verdi, o beni anlardı"

Kent gözlerini kapattı. "Belki de doğru söylüyor" "Belki de haklı" diye göğüs geçirdi.

- O kalplerimizde yaşıyor. O büyük bir adamdı... Ne yazık ki öldü... diye konuştu.

Kadın dalgın bir sesle "Böyle söyleyeceğini biliyordum. Bunu bekliyordum zaten" diye kekeledi, sonra birden yanaklarından sinirden ve öfkeden ileri gelen çamur gibi kirli gözyaşları akmaya başladı "Ayy! Nasıl olur, daha dün akşam beraberdik" diye haykırmaktan kendini alamadı.

Kent "Bu kadar üzülme, bu kadar yorulma boşuna" diye kadına baktı. Kadının şaşkınlığı geçip de kendine gelince ilk sözü şu oldu. "İnanmıyordum onun öldüğüne" "Hâlâ da inanmı-

yorum" "Bana hep BENDEN ÖNCE ÖLECEKSİN derdi SENİ BIRAKMAM, derdi" Kadının sinirleri fena halde bozulmuştu. "Bana içki ver" "Onu unutamıyorum" dedi.

- Asıl sorun YAŞAMAKTIR diye ağzından kaçırdı Kent, "Bu hatayı düzeltmeli" dedi içinden.

Kadın boyalı kaşları - gün ışığında ortaya çıkmaya başlayan yaşlı yüzüyle "Ondan nefret ediyordum" "Ondan tiksiniyordum" "Tam bir iğrenme" "Ürkünç bir gündü" diye açıklamaya başladı. "Sonunda işi duyunca kalkıp oraya gittim" dedi. "İki gün önce" "Yılbaşından bir gün önceydi" "Onu iki kişi getirmişlerdi - Taksi kiralayacak parası yoktu çünkü - Kollarından tutmuşlardı - Sonra bıraktılar - Tam bir kuş - Tam bir sü-rüngen bir kuştı - Ayaklarımın dibinde çırpınmaya başladı - Birden SENİ ALMAYA GELDİM dedi - Can çekişiyor soluyup SENİ ALMAYA GELDİM Seni almaya geldim diyordu. Kanat-larına bastım; "SENİN DE CANIN CEHENNEME" diye bağırdım. "BENİ ALAMAZSIN"

Kent, sönmüş sigarasını yeniden yaktı. Sezdirmeksizin gözünün ucuyla baktı kadına. Şöyle düşündü. "Ne kadar yor-gun" "Ne kadar uzak"

Kadm - Beni bırakacak mısın? diye sordu Kent'e. Söyle saklama... Ben ötekilerden daha mı kötüyüm? Cevap ver. On-larla birlik misin?

Kent kaşlarını çatı.

- Ama sen hep üste çıkıyorsun, olmaz... Olmaz ki.

Kadm - Ne önemi var? Bırak üste çıkayım, bırak ağlaya-yım... Zaten yıkılıyorum, içimde her şey yıkılıyor, diye hıçkırdı. Bana acıman gerek, dedi.

Kent susuyordu. Kaşlarının çatıklığı, yüzünde öylece kal-mıştı.

- Ben sizi tanımıyorum, Ben sizin ne olduğunuzu bilmek istemiyorum, Ben size acımiyorum. Bende bu çeşit düşünce yok, özür dilerim ki... dedi. Kadının önünde eğildi, ona saygı duyuyormuşçasına.

Kadm - Aranızda geçenleri unutam mı demek istiyor-sun? diye ağlamaya başladı.

Kent, sigarasının külünü üfleyerek

- Ben sizden ayrılacağım, siz yalnız kalacaksınız. Sizin yanınıza başkaları gelecek, dedi.

Sigarasını eliyle ezdi. Sabah oluyordu. Kadın değişen Doğa'nın önünde ağaca dayanmış bekliyordu. Muher atkısı yavaş yavaş omuzlarından aşağıya doğru kayıyordu. Kent, kadına yaklaştı. "İşte bu gece de bitti" dedi. Atkıyı alıp onun omuzlarına koydu. "Bu olay da bitiyor" "Yeni bir olay başlıyor" diye, sevindi. O, çok derinden seviniyordu. Omuzları, göğsü sessiz ve içten gelen gizli bir kahkahayla sarsılıyor fakat yüzü gülüyordu. Elini yavaşça kadına uzatarak atkıyı aldı. Kadın hiç kıpırdamadı. Kent'in, kendisine sokulmasının nedenini düşünerek gülümsüyordu.

- Ne yapıyorsun öyle? diye sordu.

- Ne mi yapıyorum? Hiçbir şey yapmıyorum dedi Kent, yalan söyleyerek. Atkıyı kadının boğazına geçirdi. Yavaş yavaş sarmaya, boğazına dolamaya başladı.

Kadın - Görüyorum ama, gülüyorsun.

Kent - Gülüyor muyum?.. Şimdi geçer... Şarkı söylüyorum... Bir şarkı Madam... dedi, kadına yabancılaşarak.

Kadın, "Acaba, hangi şarkı?" "Acaba hangi şarkı?" diye düşündü.

Kent - Yeni bir şarkı Madam, dedi gözünü kadının gözüne dikerek "SEN BİR KUŞSUN UÇ GİT GÖKLERE" şarkısı...

Kent, bu şarkıyı yüksek sesle okumaya başladı.

Kadın - Daha yavaş söyle, daha derin, daha derin, diye inledi.

Kent - Tanudın mı bu şarkıyı? "BENİM SEVGİM BİR DENİZ" diye kadının kulağına fısıldadı. "SAAT GELİYOR" "DUYUYOR MUSUN ZAMAN TÜKENİYOR" "ÇİĞ DÜŞÜYOR" "SABAH OLUYOR" "DUA ET" "SABAH YAKLAŞIYOR"

Kadın - Söyle, söyle dedi Kent'e. Ne kadar da yürekten söylüyor diye düşündü "ne güzel bir ses, insanın nasıl da tüylerini ürpertiyor." "Haydi beraber söyleyelim" "ZAMAN TÜKENİYOR" "ÇİĞ DÜŞÜYOR" "SAAT YAKLAŞIYOR"

- "DİKKAT ET SAAT YAKLAŞIYOR" diye tekrarladı gür bir sesle Kent. "BANA İYİ BAK" "SESİMİ DİNLE" "SESİME DİKKAT ET" "SESİME DİKKAT EDİYOR MUSUN?" diye bir

adım yaklaştı kadına. Atkayı kadının boğazına ilmikledi. "BİL BAKALIM BEN KİMİM?" Kadın, Kent'in elinden kurtulmak için çırpındı. "HAYIR OLAMAZ DİYE DÜŞÜNDÜ, BENİ KİMSE ALAMAZ" Geri geri çekilip yere yuvarlandı. Kent hemen kadının üstüne çullandı, atkayı bir iki kez daha kadının boynuna dolayıp yeniden ilmik attı. "ANLADIN MI ŞİMDİ? "ANLADIN MI BEN KİMİM?" "TANIDIN MI BU SESİ?"

- DUYDUNUZ MU HİÇ MADAM, İKİ SESLİ BİR ADAM?

Kadın - Hayır diye bağırmaya başladı sesi kısılarak. "Olmaz" "Olmaz"

Kent - DUYDUNUZ MU HİÇ MADAM, ÜÇ SESLİ BİR ADAM?

Kadın - Yap... ma Yap... ma a a diye hırıldadı.

Kent - DUYDUNUZ MU HİÇ MADAM, DÖRT SESLİ BİR ADAM?

Kadın - İmdat!.. İM...DAT...İM...

Kent ilmiği sıkarak - YA BEŞ SESLİ BİR ADAM? DUYDUNUZ MU HİÇ MADAM..... ALTİ SESLİ BİR ADAM... YEDİ SESLİ BİR ADAM... SEKİZ SESLİ BİR ADAM, DUYDUNUZ MU HİÇ MADAM?

Kadın - Hayır!.. Hay... ha... hı... Hırr

Kent, İlmiği daha da sıkarak - ELVEDA. DUYDUNUZ MU HİÇ MADAM, DOKUZ SESLİ BİR ADAM ? ON SESLİ BİR ADAM?

Kadın - Hii- Hi- Haaa!..

Kent - İlmiği sonuna dek sıkarak - Kadını yerlere sürükleyerek - çekerek - DUYDUNUZ MU HİÇ MADAM, ON BİR SESLİ BİR ADAM?

ON İKİ SESLİ BİR ADAM

ON ÜÇ SESLİ BİR ADAM

ON DÖRT SESLİ BİR ADAM

Kadın.....

Kent - ELVEDA, ON BEŞ SESLİ BİR ADAM? DUYDUNUZ MU HİÇ MADAM?

Acele insan gölgeleri sağa sola doğru koşuştular. Dört bir yandan ilerleyip kütle halini aldılar. Kent'in sesi çoğalıyordu.

YÜZ SESLİ BİR ADAM
BİN SESLİ BİR ADAM
ON BİN SESLİ BİR ADAM
YÜZ BİN SESLİ BİR ADAM

Kent'in sesi kalabalıkta yankılanmaya başlamıştı. Sabah olmuştu.

Seni görüyorum Oradasın – ağacın altındasın – nefes almuyorsun – gözlerin açık – upuzun yatıyorsun – koca kuşun yanında – uyuyorsun

Anadoluhisarı, 1963

Ah Ya Rab Yehova

annemi'e

BAYAN ZEMBUL ALLAHANATI
BURADA MEDFUNDUR
TARİHİ VEFATI 7 TEMMUZ 1931

BURADA MEDFUNSUN BAYAN ZEMBUL
ÇABUK SOLDUN EY GONCAİ GÜL
MELEKLER EDER SENİ KABUL
CENNETTE EBEDİ RAHATINI BUL

Ve yedi gün bekledi
Ve diğer yedi günü bekledi
Bayan Zembul Allahanati
Ve diğer yedi günü daha bekledi
Yedi yıl bekledi
Bayan Zembul Allahanati
Ve diğer yedi yıl daha bekledi
Yedinci yılın yedinci ayında
Onyedinci gününde
Yedinci saatinde
Bayan Zembul Allahanati'nin bütün günleri dolmak üzere
idi.
Kapı çalındı
Gelenin saçları kırmızıydı

Ellerinin üstü de kırmızı tüylerle kaplıydı
Gözleri korku doluydu
Ve bütün ceddinin gözleri de korku doluydu
Onun adı İsrail Allahanatı idi
Bütün yılları
Bütün günleri

Bütün saatleri dolmak üzere olan Bayan Zembul Allahanatı'nın ağabeyi idi ve yüzünde utanç vardı ve gitti kız kardeşinin yatağı önünde durdu, elleriyle yüzünü kapayarak ağlamaya başladı. Ve beyaz duvar önüne çöktü ve esvabını yırttı. Kız kardeşi ağabeyine kolunu uzattı ve dedi ki – Kalk niçin böyle yüzüstü çökmüştün? Bana bildir ağabeyim, başımı kaldır ve bir kere kız kardeşine bak... Gerçi ben bir suç işlemişim, şunu bunu yapmışım ama artık RAB'BİN huzuruna çıkıyorum, benimle barış rica ederim.

İsrail yerinden kalktı ve dedi – Böyle bize ne yaptın? Sana RAB'BİN "Bilme" dediğini bildin, hayatının zahmet ve eziyetini çoğalttın, günlerini saatlerini azalttın. Günah kapında pusuya yattı ve ağzım açıp seni yuttu. Sonun "Yanmak" ve "Ateş" olacak. Ey kardeşim, seni nasıl kurtarayım? O adam seninle yattı, fakat senin kocan değildir. Bir çocuk doğurdun, o çocuk senin değildir, sana "Anam" diyemeyecek, ismini tanımayacak, bu toprak üstünde gizli kalacak, yeryüzünde serseri ve kaçak olacaktır. Şimdi ben ne yapayım? Kız kardeşime bir fahişe gözü ile mi bakayım? Sen benim babamın kızıydın, ben babamın oğluyum. Sen benim kız kardeşim, ben senin ağabeyimim. Bize niye yüz çevirdin? Ananı, atanı, kardeşlerini, evini, sandığını, tunç ve demir eşyayı, sana ait olanların hepsini niye bıraktın? Babamın evinden niçin çıktın?

Ve Bayan Zembul Allahanatı cevap verdi: – Çünkü, ben nişanlım olan Aşer'i sevmedim. Çünkü beni ona zorla verirsiniz, diye korkmuştum. Ondan kaçtım ve onunla beraber anamdan, atamdan, evimden, tunç ve demir eşyadan bana ait olanların hepsinden kaçtım. Babamın evinden çıktım. Çünkü ben Bilal'i sevdim. Çünkü ben Bilal'in yüzünü gördüğüm zaman RAB'BİN yüzünü gördüm... RAB bana şöyle dedi – Sen bir Yahudi kızıydın, fakat oğlun Müslüman olacaktır... Ve böyle oldu.

Şimdi, bana RAB'BİN hatırı için söz ver. Rica ederim babamın oğlunun oğlu, benim oğlumun oğluna düşman olmayacaktır ve Bayan Zembul Allahhanati oğlunu öptü ve şöyle dedi – Bak, oğlumun kokusu, onu koklayın, ona iyilik edenler iyilik, kötülük edenler kötülük bulsunlar. Bayan Zembul Allahhanati loğusa yatağında idi. Ve oğlu 40 günlüktü... ve dedi – Dinle ağabeyim, kalk git, akrabalarımıza haber ver, beni almaya gelmesinler, söz ver ki, beni Yahudi Mezarlığı'na koymayacaksınız. Bana dokunmayacaksınız, beni burada bırakacaksınız ve İsrail Allahhanati kız kardeşinin yüzünü ölü, ellerini de yanık gördü. Her şeyi ona göre yaptı. Onu ortada bırakıp gitti...

BİLAL BEY'İN NOT DEFTERİ

Doğum : 22 Şubat 1885

Ölüm : 7 Temmuz 1931

Oturduğu yer : Kuzguncuk

5 Eylül 1930 Pazartesi

Zembul bu gece hastalandı. Bu sebepten sabah geç kalktım. Saatim durmuştu. İskeleye kadar inip saatimi ayar ettim. Sonra kasap dükkânına uğrayarak yarım kilo kıyma 250 gram kebablık et aldım. Eve geldim. Sonra bir yere çıkmayıp evde istirahat etmekle vakit geçirdim. Akşamüstü Ziya Bey, refikası Nurperi Hanım, Madam Viktorya ziyaretime geldiler.

13 Eylül 1930 Salı

8.50 vapuru ile İstanbul'a geçtim, babamın evine gittim. Halam Azize'ye bir işkembe çorbası aldırarak içtim. Babam dün geceyi uyuyarak geçirmiş. Beyazıt'ta cami avlusundaki Hakkı Bey'in kahvesine gittim. Kahve içtim ve bir gazete alarak okudum. Dârülfünun'a gittim. Saniyen Beyazıt'tan Vezneciler ve Şehzadebaşı yoluyla Fatih'e gittim. Valde merhumun mezarını ziyaret ettim. Dün akşam şiddetli yağın yağmurlardan lahtın kapısı açılmış ve içeriye sular dolmuş. Bir tramvay alarak Beyoğlu'na çıktım. Taksim Bahçesi'nin sabah matinesine

gittim. Memnun kalmadım. Program değişmemiş, artistler hep aynıydı. Gece 12.30 vapuru ile eve döndüm. Zembul gündüz hiç yataktan kalkmamıştır.

26 Eylül 1930 Pazartesi

8.25 vapuru ile İstanbul'a geçtim. Beyoğlu'nda tıraş oldum. Zembul'ün ablası Madam Domna'nın Kuledibi'ndeki evine gittim. Madam Domna'nın kocası Müsyü İsak'la konuştum. Hüseyin Efendi Lokantası'nda piliç, börek, kavundan ibaret öğle yemeği yedim. Babamın evine gittim. Zavallı dün geceyi gene uykusuz geçirmiş. Mektebe de gittim. Maaş henüz alınmamış. Beyoğlu'na çıkarak Şık Sineması'nda Anni Şoför filmini seyrettim. Beyoğlu'nda iki tur yaptım. Tünel tariki ile aşağı inip Tokatlı'da ayaküstü birkaç bira içtikten sonra 9.20 vapuru ile köye döndüm.

5 Teşrinievvel 1930 Çarşamba

8.25 vapuru ile doğru mektebe gittim. Teşrinievvel maaşım olan 49 lira 56 kuruşu aldım. Beyoğlu'nda tıraş oldum. Babama da uğradım. Dün gece babam benim askerlik meselem hakkında tafsilatlı bir rüya görmüş. Halam Azize'ye 5 lira borcumu verdim. Yemek aldırarak yedim. Bir tramvay ile Ortaköy'de Zembul'ün kız kardeşi Madam Furtune'nin evine gittim. Zembul ve Furtune'nin Nonası da orada idi. Görüştük. Kalktım. Bir tramvay alarak Karaköy'e, Karaköy'den de Tünel alarak Beyoğlu'na çıktım. Bir iki tur yaptıktan sonra Novotni Bahçesi'nde müzik dinlemeye gittim Garden Bar'da ayakta dans seyrettim. İki şişe şarap, bir viski içtim. İşkembeci dükkânında yarım kafa yedim.

Büyük Emperial Oteli'nde sabahladım.

6 Teşrinievvel 1930 Perşembe

Geceyi İstanbul'da geçirdiğim için 11 vapuru ile Köy'e döndüm. Vücudum rahatsız olduğundan yattım. Yemek yemedim. Yalnız çorba içtim. Madam Domna kızı Kalika olduğu halde geldi. Akşam oğlu Avramaçi de geldi. Ablam Şahende Hanım'ın ve yeğenim Ayşegül'ün gece bizde kaldığını Zem-

bul'den öğrendim. Zembul bana surat yaptı. Sebebi gece dışarda kalmaklığım. Rahatsızlığım sebebiyle bir yere çıkmadım. Ziya Bey, ağabeyi Haydar ve biraderi Tayyar beyler birlikte ziyaretime geldiler. Nurperi Hanım gece yatisına, Kadıköy'de Madam Nivart'a gitmiş.

17 Teşrinievvel 1930 Pazartesi

Bugün üçüncü gündür ki Zembul yataktan çıkmamaktadır. Bu hali tenkit edişime muğber olarak beni ağır bir lisan ile Ziya Bey'e şikâyet etmiştir. Öğleden sonra saat 4'te Kırıyako'nun Gazinosu'na inilip bira ve rakı içilmiş, vakit geçirilmiştir.

18 Teşrinievvel 1930 Salı

Dün ben evden çıktıktan sonra Ebe Madam Sultana bize gelerek Zembul'ü muayene etmiş ve iki aylık gebe olduğunu söylemiş. Zembul'e çocuğun doğmasına muhalif olduğum cevabı verilmiştir. Zembul gene mahut "nikâh" meselesini açmış ve benden cevap beklemiş, buna cevap verilmediği takdirde kendisinin de bazı hesapları olduğunu ve bana ne yapacağını bildiğini söylemiş ve her zamanki delilik halleri üstüne gelerek bağırma ve saçını başını yolmaya başlamış, kendisi orada bırakılarak İstanbul'a geçilmiş Bahçekapı'dan tramvaya binilmiş – Fatih'e gidilmiş – Fatih'te tramvaydan inilerek – Fatih-Harbiye tramvayına binilmiş – Eminönü'nde bu tramvay da bırakılarak – Bebek-Eminönü tramvayına binilmiş – Bebek Bahçesi'ne gidilmiş – Bir şişe rakı, meze ile alınarak içilmiş – Geç vakit eve dönmüştür.

19 Teşrinievvel 1930 Çarşamba

Bugün gündüz Bebek Aile Bahçesi'nde içmiş olduğum 50 dirhemlik rakının midemde yapmış olduğu tesir üzerine gasyan etmiş olduğumdan sokağa çıkmayıp akşama kadar evde istirahat ettim. Madam Domna, baldızı Öjeni – dip komşumuz Madam Viktorya – Ebe Madam Anastasiya – Dereboyu'ndan dul Madam Sara geldiler. Akşama doğru üst komşumuz Hüsnü Kaptan – refikası Madam Ester – Hüsnü Kaptan'ın pederi Ahmet Kaptan ve kayınvalide Nazlı Hanım da beraber olmak üze-

re geldiler. Zembul onların yanında da bana surat yaptı ve benden şikâyetler etti. Akşam saatinde bize oturmaya ve Zembul'e geçmiş olsuna gelen Nurperi Hanım'ın içkili olduğu dikkati çekmiş, Ziya Bey'le, Haydar ve Tayyar beylerin 20 günlüğüne Bursa'ya gideceklerini, onlar gittiği halde kendisinin gitmeyeceğini ifade ederek Ziya Bey'in ev masrafından kısıtıldığı halde başkalanna para dağıttığını ima etmiştir.

Zembul, Nurperi Hanım'a da surat yapmış ve konuşmamıştır.

29 Teşrinievvel 1930 Cumartesi

Sabah Köy'de tıraş olduktan sonra 8.25 vapuru ile doğru babamın evine gittim. Halam Azize'ye yemek aldırıp yedim. Bir müddet burada oturdum.

Cumhuriyet alayı geçtikten sonra Beyoğlu'na çıkıp Glorya Sineması'nda Şükrü Bey'le buluştum. Biraz sonra Zekeriya Bey de geldi. Bizim askerlik meselesi hakkında mutabık kaldık. Onlar Glorya Sineması önünde benden ayrıldılar, ben sinemaya girerek Bir Yılbaşı Hatırası filminin yarısını gördüm. Öbür yarısını seyretmedim.

3 Teşrinisani 1930 Perşembe

Sabahleyin kalkıp 8.25 vapuru ile Üsküdar'a geçtim. Bir tramvay alıp Doğancılar'dan Millet Bahçesi'ne gittim. Bir müddet oturdum, gene Doğancılar tariki ile Üsküdar Nüfus Memurluğu'na da uğrayıp kütüklerin çıkarılması ile uğraşan Memduh Bey'i buldum. Zekeriya Bey'den selam götürdüm. Görüştük. Kütüklerin çıkarılması işi başka bir güne kaldı. Yemeğimi Kuzguncuğa dönüp yedim. Bozulan musluğu tamir ettirdim. 3.45 vapuru ile İstanbul'a indim. Babama bir kilo şeftali götürdüm. Babam benim askerlik meselem yüzünden bir polisin kapıya geldiğini söyledi.

6 Teşrinisani 1930 Pazar

Bugün aşağıya çarşıya inip ev için mübayaatta bulundum. Sütçüye, ekmekçiye borcumu ödedim. Ziya Bey'e Kömürcü Moiz'in dükkânında mülaki olup ev için 40 okka kömür, yarım

çeki odun aldım. Öğleden sonra Ortaköy'den Zembul'ün kız kardeşi Furtune ve Nonası geldiler. Biraz sonra Domna da yanında Furtune'nin kocası Müsyü Selu olduğu halde geldiler. Akşamüzeri çocuk meselesinden dolayı Zembul'le aramızda kavga oldu. O aralık bize gelmiş olan Ziya Bey de söze karıştı. Çocuk kırklandıktan sonra ayrılmaya karar verdik.

14 Teşrinisani 1930 Pazartesi

Dün ben evden çıktıktan sonra benden habersiz Ebe Sultana tekrar bize gelerek Zembul'ü ikinci kere muayene etmiş. Bu haberi bizzat kendisi veren Zembul, Ebe Sultana'yı Ziya Bey'in gönderdiğini beyanla çocuk meselesinde Ziya Bey'in kendisine yardım ettiğini - Tayyar - Haydar beylerin - Ahmet Kaptan ve Nazlı - Nurperi hanımların kendisini tuttuklarını ve Zembul'ü kayırdıklarını itiraf etmiştir. Zembul'e onların, bu yardıma karşı Zembul'den ne beklediği sorulmuş ve Zembul'den tatmin edici bir cevap alınamamış ve Zembul cevap verecek yerde bağırıp çağırmış üstünü başını yırtıp parçalamıştır.

19 Teşrinisani 1930 Cumartesi

Bugün bir yere çıkılmamış evde istirahat etmekle vakit geçirilmiş bir ara aşağıya inilerek Sobacı Nisim'le eve dönülmüş, soba kurulacak odayı tespit ettikten sonra evde kalınmış, saat 2'de Nurperi Hanım görünmüş, kürek bahanesiyle bizim bahçeye girip bir şeyler aramıştır. Ziya Bey ikinci defa kapının önüne gelişinde Zembul'ün eline beyaz bir şey vermiştir. Aşağıya inilip Bakkal Yako Efendi'nin dükkânından bir teneke gaz alınmıştır.

24 Teşrinisani 1930 Perşembe

Bugün sabah bizim Askerlik Meselesi işi için Selimiye Kışlası'na gittim. Zekeriya Bey'in ahbabı Sırrı Bey'le görüştük. (Bazı sebepler yüzünden meseleyi 15 gün sonraya talik ettik) Selimiye'den yayan Karacaahmet Mezarlığı'na kadar geldim. Biraz Kitabeleri okuyarak vakit geçirdim. Karacaahmet Mezarlığı'ndan çıkarak Duvardibi'nden bir tramvay aldım. Üsküdar vapur iskelesine gelerek Kuzguncuk'tan hareket etmiş olan vapura bindim. Vapurda Ziya Bey'i gördüm.

8.25 vapuru ile İstanbul'a geçtim. Doğru mektebe gittim. Kâtip dışarda olduğu için maaşımı alamadım. Babama da uğradım. Dün akşam sabaha kadar uyumamış. Kendisi hasta yatıyordu. Tramvayla Beyoğlu'na çıktım. Doktor Jak Barnut'un Muayenehanesine gittim. Beni muayene etti. Apandisit olmadığını söyledi. Cihangir kapalı bahçesine gidip 50 dirhemlik bir şişe rakı içtim.

8.50 vapuru ile mektebe gidip Kânun maaşım olan 49 lira 56 kuruşu aldım. Kız Sanat Muhasibi Tahir Bey geçen sene imtihan ayı olan Haziranda tahsis edilen vekâlet maaşımı alabileceğimi, 1928 de münteşir Maaş Kanunu'nda sarahat olduğunu söyledi. Zihni Bey önümüzdeki Pazartesi günü gelip izahnamelere bakmasını söyledi.

Mektebe gittim. Gördüm ki Cumartesiye alınan beşinci saat dersim gene değişmiş. Hamdi Bey'le diğer idare memurlarını tezyif ve tenkit ettim. Üç saat ders yaptım. Müdürü de gördüm. İmtihan tehirindeki bana matuf kabahatin bende olmadığını söyledi. Cumartesiye alınan sonra değiştirilerek benim malumatım olmadan Pazartesiye alınan Cumartesi beşinci saat dersimin tekrar değiştirilerek Cumartesiye alınmasını talep ettim. Riyaziye hocası ile görüşmemi ve dersleri değişmemizi söyledi. Riyaziye hocasını bulamamam üzerine mektebin karne tezkerelerini alıp kalem odasında yazdım.

Sonra mektepten çıkarak Yüksek Mektepler Encümeni'ne gittim. Saat 5'te azadan Esat Paşa ile (mal meselesini) görüştük. Yugoslavlarla aramızda anlaşma imza edilir edilmez bizim Yugoslavya'daki mülk ve malımızı Yugoslavların hemen ödeyeceğini söyledi. Beyoğlu'na çıkıp arkadaşlardan Münif Bey'e rastladım. Onunla birlikte Beyoğlu'nda bir tur yapıp Baker Mağazası'nda ayrıldık. O, kendine eşya mübayaası yapacakmış. Ben ayrıldım. Beyoğlu'nda bir tur daha yaptıktan sonra 7.15 vapuru ile Köy'e döndüm.

4 Şubat 1931 Cuma

Bugün 8.20 vapuru ile İstanbul'a inip Tünel'le yukarı çıkıp Kasımpaşa'ya inerek ev kirasını mal sahibine verdim. Babama da uğradım. Bir paket Yenice sigarası hediye olarak götürdüm. Kımıldamadan yattığını gördüm. Azize'ye yemek aldırarak yedim. Bir tramvaya atlayarak Cumhuriyet Bahçesi'ne gittim. Burada nameze üç duble bira içtim. Novotni'ye de uğrayıp bir rakı da orada içtim. 12.30 vapuru ile eve avdet ettim.

5 Nisan 1931 Cumartesi

Zembul'le bu sabah yine kavga ettik. Sebebi, ben uyurken bize haber vermeksizin Ayşegül'ün pasosunu Zembul'ün, Şahende Hanım'ın el çantasından almasıyla bu halin Şahende Hanım tarafından tenkit edilmesi ve beni uyuyor zannı ile bu harekete kalkışması amil olmuştur. Şahende Hanım ve Ayşegül 10 günden beri ancak bugün gittiler.

7 Nisan 1931 Pazartesi

8.50 vapuru ile doğru gidip Nisan maaşım olan 49 lira 56 kuruşu aldım.

8 Nisan 1931 Salı

Sabah geceyi Kuzguncuk'ta geçirmiş olan ev sahibi Hüseyin Efendi'ye ev kirasını verdim. Sütçüye, ekmekçiye tediye bulundum.

17 Nisan 1931 Perşembe

Nurperi Hanım'ın Bursa'da olduğundan haberi olmayan Madam Nivart, Nurperi Hanım'ı evde bulamayınca bize uğradı. Biraz sonra kocası Hayko Efendi de geldi. Taşçı Hayri Usta da geldi. Taşçı Hayri Usta ile validenin kabrinin meselesini konuşup Madam Nivart'la da ayaküstü görüşüp 2.10 vapuru ile babamın evine gidip bakkal Yaşar Ağa'ya 2.80 kuruş olan peynir, sucuk borcumu verdim. Doktor'un eve, babama daha önce gelip gittiğini Azize'den öğrendim. Akşam Panorama Bahçesi'nde biraz oturduktan sonra Köprü üstünden bir kilo üzüm alarak 10.45 vapuru ile eve döndüm.

Sabahleyin biraderim Fehim, Zembul'un teyzesi Madam Klara ve torunu Avramacı bize geldiler. Fıstıkağacı'ndan komşumuz Temel Efendi'ler de bize gelmişlerdi. Biraz vakit geçtikten sonra Şahende Hanım da yanında Cafer Ağa olduğu halde bize geldi. Şahende Hanım'ın ve Cafer Ağa'nın olduğu bir sıra Zembul'le aramızda sert sözler teati edildi. 2.15 vapuru ile babama gittim. Durumunu ağır buldum. Zavallı dün gece buhran geçirmiş. Ben orada iken Gülsüm Nene'nin akrabaları geldi. Ablam Şahende de Kuzguncuk'tan babama geldi. Ben evden ayrıldıktan sonra Zembul'un kendisine hakaretamız sözler sarf etmiş olduğunu anlatarak bu sözleri bana nakledip Zembul'den şikâyetler etti. Akşamüstü bir polis memuru da geldi. Beni arıyormuş. Şahende Hanım çıkararak böyle bir kimseyi tanımadığını söyledi. Ben de lafa karışarak bu isimde birinin mevcut olmadığını söyledim. Polis gitti. Akşama kadar evden dışarı çıkmadım. Geceyi babamın karşısındaki kanepenin üzerinde geçirdim.

22 Nisan 1931 Salı

Babam sabaha karşı vefat etti. Saate baktım. 5'ti. Azize'ye haber verdim, geldi. Bir tülbent bulmasını söyledim. Bir tülbent bulup getirdi. Çenesini bağladım. Azize de babamın iki elini göğsünün üstünde kavuşturup düzeltti. Ekmek bıçağını getirerek göğsünün üstüne koydu. Öğleye doğru doktor geldi. Muayene etti. Babamın ölmüş olduğunu söyledi. Defin ruhsatı verdi. Doktor gittikten sonra babamın karnının inip çıktığını görmem üzerine Azize'yi çağırdım. Azize de bakıp babamın ölmemiş olduğunu söyledi. Daha dikkatli bakınca babamın ağzının kenarındaki sabun köpüğüne benzeyen tükürüğün hafif hafif oynadığını müşahade ettim. Babamın kapısını kitleyip Azize'ye kimseye bir şey söylememesini tembih ederek çıktım. İkinci defa doktor çağırdım. Doktorun bu defaki muayenesinde ben de bulundum. Doktor babamın karnında gaz birikmiş olduğunu söyleyerek, babamın ağzındaki tükürüğü oynatan şeyin de biriken gazdan ileri geldiğini söyledi. Bazı cesetlerde karnın inip çıkmasından başka gazlı patlamalar olduğunu da ifade etti. Fa-

kat ben, ikna ve tatmin olmadım. Bundan dolayı akşama kadar cenazenin başında kaldım. Bozuk olan sinirlerim yemek filan istemediğinden Azize'ye bir çorba aldırarak içtim.

23 Nisan Çarşamba 1931

Bugün aile doktoru Jak Barbut'un gelmesi ile vaziyet değişmiştir. Doktor Jak Barbut babam dikkatle muayene etmiş ve her tarafını dinlemiş ve korkulacak bir durum olmadığını, babamın dün ölmüş olduğunu söylemiş beni tatmin etmiştir. Babamın öldüğüne kanaat getirildikten sonra Azize'ye bir kilo ırmık, bir kilo şeker parası verilmiş, diğer cenaze masrafları Şahende Hanım'la görüşülmüş, Şahende Hanım'ın, Kandilli Kız Lisesi piyano hocalığından Mayıs aylığına mahsuben bir miktar alması ve hususi piyano taleplerinden de bir miktar avans alması kararlaştırılmış, fakat gene bu paranın da kifayet etmeyeceği görülmüştür. Kazan ve hoca parası 5 lira daha lazımdır.

24 Nisan 1931 Perşembe

Evvelki gün babamın Yugoslavya'dan köylüsü ve arkadaşı olan Elmas Ali Paşa'nın gönderdiği bir manga Bahriye, bir manga Nizamiye askeri ile babamın cenazesi kalabalık olmuş, fakat hava muhalefetinden hatim duası kısa kesilmiştir. Babam, vasiyeti üzerine Kuzguncuk'ta Küplüce Mezarlığı'na, Yanyalı Hasan Basri Paşa merhumla refikaları ve İzzet Paşa'nın ablaları Perver Hanımefendi'nin ayak uçlarına, Ziya Bey'in babası Şefik Paşa ile Gürcü Beyi Halil İbrahim'in arasına baş ve ayakuçlarında iki mürdümeriği ağacı olan toprağa verilmiş, babam toprağa gömülünce eve dönülmüş, bir sıra Bakkal Yaşar Efendi ile, birkaç dakika da tanımadığım bir zat ile görüşülmüştür.

Azize, cenazenin yıkandığı mutfak yıkamış, benim nezaretim altında babamın yatmış olduğu karyolayı tütsülemiştir. Kuzguncuk'tan yardıma gelen Ebe Sultana, Azize'ye su taşımış, evin girip çıkılan yerini, kapı önünü temizlemiştir. Bugün, Azize'ye 70 kuruş şeker ve ırmık parası - 50 kuruş yağ - 20 kuruş tütsü - babamın elbiselerini ve çamaşırlarını yıkayan İffet Kalfa'ya 50 kuruş - babama Kur'an okuyan Petrogratlı Fuat Efen-

di'ye 50 kuruş – Bekçi Osman Ağa'ya 60 kuruş – sağa sola dağıttığım ve elden verdiğim miktarlarla kazan ve ölü yıkama parası dahil ve Azize'den aldığım 5 lira da dahil olmak üzere harcadığım para 36 lira 80 kuruşa yükselmiştir. Ebe Sultana'ya yaptığı işe karşılık para verilmemiştir.

25 Nisan Cuma 1931

9.10 vapuru ile İstanbul'a indim. Babamın evine giderek karyolayı alarak hamallarla beraber Köy'e döndüm ve karyolanın kurulmasına nezaret ettim. Karyolada bir iki saat istirahat ettim. Sol ayağıma, topuğuma batan bir iğne kuvvetli ısırap verdi. İki günden beri bizde bulunan Şahende Hanım ve Azize, bakalım ne zaman gidecekler?

26 Nisan 1931 Cumartesi

Bugün tasarruf ve iktisat maksadı ile İstanbul'a inilmemiştir.

27 Nisan 1931 Pazar

Akşam Dereboyu'na inilerek biraz cambaz seyrolunmuştur.

28 Nisan 1931 Pazartesi

Kiryako'nun Gazinosu'na gidilerek gazete okunmuştur.

1 Mayıs 1931 Perşembe

8.25 vapuru ile İstanbul'a indim. Yüksek Mektepler Muhasibeciliğine giderek bizim vekâlet maaşı işi hakkında görüş-tüm. Bu defa da aldığım malumata göre muhasip Vahit Bey evrakın birkaç gün nezdinde kalmasını münasip görmüş, tediye günü Çarşamba olduğundan paranın o gün için verilmesi kabil olacaktı. Dün, sol ayağımın topuğuna giren iğne bütün bacağıma ısırap vermiştir.

4 Mayıs 1931 Pazar

Bugün ilk vapur olan 6.50'ye yetişmek maksadı ile evden çıkılmış ise de vapurun daha evvelden gelip gittiği görülmüş, o aralık İstanbul'dan gelen vapurdan mal sahibi Hüseyin Efendi çıkarak kendisiyle ayaküstü görüşülmüştür. Yani'nin kahvesin-

de bir nargile içilmiş, bilardo oyunu seyredilmiştir. 6.50 vapurundan sonraki 7.10 vapuruna gidilmek üzere kahveden kalkıldığında sol ayak bileğimde bir ağrı ile beraber uyuşma olmuş, iskeleyle kadar topallanarak gidilmiş, on dakika sonra ayağım düzelmiştir. Öğleden sonra saat 2'de ayağымda aynı âraz hissedilmiş, fakat bu defa çabuk geçmiştir. Tepebaşı'nda Menekşe Bahçesi'ne gidilmiş bir şişe 50 dirhemlik rakı, meze ile birlikte alınarak içilmiş, 9.00 vapuru ile eve dönülmüştür. Zembul neşeli bir suratla beni karşılamış, Ziya Bey'lerin yakında Bursa'dan döneceklerini haber vermiştir.

12 Mayıs 1931 Pazartesi

8.25 vapuru ile İstanbul'a indim. Yüksek Mektepler Muhabeciliğine giderek birçok konuşmalardan sonra vekâlet maaşım olan 12 lira 30 kuruşu aldım. Ketenciler'de kurulmuş olan Pazartesi Pazarı'ndan arkalıklı lamba ve Zembul'e 6 arşın basma aldım. 4.15 vapuru ile Köy'e döndüm. Eve çıkarken iğnenin batmış olduğu yerden biraz yukarıda dehşetli bir ağrı duydum. İğnenin topuğumdan yukarı doğru çıkmakta olduğunu müşahede etmem üzerine gece uyumadım.

13 Mayıs 1931 Salı

Sabahleyin Zembul'le dehşetli kavga yaptık. Sebebi sabahleyin benim erken kalkıp ateş yakıp kendisini işe davet etmekliğimdir. Bu nıza sebebiyle kahvaltı etmedim. 7.20 vapuru ile karşıya geçip Taksim Bahçesi'nün sabah matinesine gittim. Bu akşam Bandırma vapuru ile Tayyar, Haydar ve Ziya beyler Bursa'dan avdet ettiler. Ziya Bey bir kaza atlatmış. Vapur sallandığından güvertedeki çengele asılı lamba yerinden çıkıp Ziya Bey'in başına isabetle başını yaralamış. Kendisini ziyarete gittiğimde koltukta istirahat ediyordu. Aşağıya inip bir teneke gaz aldım.

16 Mayıs 1931 Cuma

Bugün öğleüzeri Tayyar Bey, öğleden sonra da Ziya Bey bize geldiler. İkinci defa bize gelen Ziya Bey evvelce almış olduğu yarım okka ekmeği iade etti. Vaktin geçilmesi sebebiyle İstanbul'a inilmemiş evde kalınmıştır. Kırako'nun kahvesinde

nargile içilmiş, Yani Efendi'nin gazinosuna da uğranılarak bir duble bira ve rakı, meze alınmıştır. Eve bir teneke gazla beraber dönmüştür.

28 Mayıs 1931 Çarşamba

Zembul beni, saat 4'te doğuracağım diye uyandırıp Ziya Bey'e haber gönderdi. Meğer nasıl olur, Ziya Bey daha evvel-den ebeyi çağırmağa gitmiş. Nurperi Hanım geldi. Biraz sonra da ebe geldi. Sular ısıtmaya başladı. Hizmetçi Atiya'yı da çağırmağa Nurperi Hanım gitti. Henüz ortada çocuğun dünyaya geleceği hakkında kuvvetli alametler belirmedi. Öğle zamanında ebe Anastasiya çocuk kıvrılma ile ters geliyor, dedi. Merak ettim. Madam Viktorya'ya gidip ebe Sultana'yı çağırmasını rica ettim. Biraz sonra Madam Viktorya, ebe Sultana ve Madam Matilda adında bir ebe daha birlikte geldiler. Bu ebe tehlikeli bir durum olmadığını, çocuğun baş taraftan geldiğini söyledi. Fakat bu ebe de Doktor Bizanti'yi tavsiye etti. Bizanti geldi. Vaziyeti tehlikeli gördü. O da arkadaşı Tevfik Bey'i istedi. Tevfik Bey geldi. Doktor Bizanti, arkadaşı Tevfik Bey'le ameliyat yapmak suretiyle çocuğu saat 9.30 da aldılar.

29 Mayıs 1931 Perşembe

Çocuğun kafasının sola doğru meyilli olmasını görmem üzerine Bizanti'yi bu sabah vizitası 3 lira verilmek şartı ile çağırttım. Çocuğu muayene etti. Tehlike olmadığını, bir sakatlık bulunmadığını söyledi. Beni tatmin ve temin edecek bazı lakırdılar söyledi. Zembul'ün ıstırapı fazla olduğundan Bizanti dün akşam vermiş olduğu toza ilaveten bugün de bir tüp komprime verdi. Dün doğum masrafı ve ücreti olarak Doktor Bizanti'ye 15, 5 lira da da Tevfik Bey'e verdim. Paraları Ziya Bey vasıtası ile verdim. 2 lira da elden ebe Anastasiya'ya ben verdim. Madam Matilda ve Ebe Sultana'nın ikisine birden 3 lira verdim. Ayrıca ilaç parası 5 lira verdim.

Bugün 1931, 4 Haziran saat 5'te baldırımda kalmış olan iğne ağrıyarak yerinden hareketle baldırımdan dizkapağımın altına gelmiş ve orada durmuştur. Aynı saatten 1 saat sonra, takriben 6 sularında ağrı tekrar başlamış, iğne dizkapağımın ha-

reketle bacağıma doğru yürümeye başlamış sonra gene durmuştur.

5 Haziran 1931 Perşembe

Dün akşam Zembul'ün inlemelerinden ve bacağımdaki iğnenin sancısından uyuyamayıp erkenden çarşıya inip Yako Efendi'nin dükkânından bir teneke gaz alıp eve geldim. Bu tenekeyi de öbür tenekelerin yanına koydum. Ve bütün tenekeleri tekrardan tanzim ederek evin garbından şimaline geçirdim. 8.50 vapuruna yetiştim. Vapurda Nurperi Hanım'la Ziya Bey'i gördüm. Bu çocuk meselesinde ve çocuğun doğmasında amil oldukları için ters ve dik nazarla baktım.

6 Haziran 1931 Cuma

Bugün Doktor Bizanti'ye bakma ücreti olan 2.50 kuruşu Ziya Bey vasıtası ile verdim. Bir tüp ilaca da 1.30 kuruşu da gene Ziya Bey'e elden ödedim. Doktor Bizanti vaziyette bir gayritabiiyet halde iki gün sonra Zembul'ü tekrar yoklamak icabettiğini söylemiş. Dün akşam bozdurduğum 50 liradan bugün aldığım yarım kilo kıyma, 250 dirhem kuyruk yağı ve bir küçük paket tereyağı ile 20 lira 90 kuruş kalmıştır.

19 Haziran 1931 Perşembe

13 gündür iğnenin neremde olduğunu bilmemem zaten bozuk olan sınırlarımı perişan etmiştir. Ağrı ve sancı yoktur. Bu yüzden sancı beklenmiş fakat bedenimde bir değişiklik husule gelmemiştir. Dün Taksim Bahçesi'ne gitmek istediğim halde Beyoğlu'nda bir iki tur yapıp eve döndüm. Neşem yok idi. Galatasaray'dan Tünel'e yürürken birini arkadaşlardan Muh-sin Bey'e benzettim. Fakat o değilmiş.

Bugün 1931. 23 Haziran Pazartesi saat akşamın 10'unda iğnenin yeri anlaşıldı. Sabah saat 8'de topuğumda şiddetli bir sancı duymam üzerine iğnenin topuğuma gelmiş olduğu zannı ile ayakkabı giymeyip bütün gün evde oturdum. Meğer nasıl olmuş, çok hayret ettim. İğne daha öncesinden de kasiğimde duruyormuş. Gece 10'da kasiğimde çok şiddetli bir ağrı duymam üzerine topuğumdaki ağrının hakikat olmadığı anlaşıldı.

24 Haziran 1931 Salı

Sabah aşağıya çarşıya inilmiş bir teneke gaz daha alınarak gelinmiş. Bizim evden Ziya Bey'in evine kadar olan yol yürünmüş ve adımlarım sayılmıştır. Ziya Bey'in evi bizim kapının önünden, kendi adımımıla 36 adımdır.

26 Haziran 1931 Perşembe

Bu sabah Tayyar, Haydar ve Ziya beylerle aşağıya indik. Tayyar ve Haydar beyler kasap dükkânının önünden ayrıldılar. Ziya Bey, Zembul'ün sıhhi durumunu anlamak üzere şahsıma bazı sualler tevcih etti. Bu isticvaptan hoşlanmadım. Kendisinden ayrıldığımda 8.25 vapuru gitmişti. 9.15'e kadar Yani Efendi'nin Gazinosu'nda caddeden yürüyenleri temaşa ettim. 9.15 vapuru ile İstanbul'a geçtim. Vapurda tekrar Ziya Bey'i gördüm. Selamlaştık. Ben ayrı yerde oturdum.

27 Haziran 1931 Cuma

Doktor Bizanti'nin bize geldiğini dün akşam Ziya Bey kasap dükkânının önünden benden ayrıldıktan sonra Doktor Bizanti'ye giderek Zembul'ün sıhhi vaziyetine müdahale etmesini söylemiş. Sinirlerim adamakıllı bozulduğundan evde kalamayıp aşağıya indim. Bir teneke gaz daha alıp eve bıraktıktan sonra tekrar aşağıya inip 15.25 vapuru ile Üsküdar'a gittim. Üsküdar tarikiyle Beşiktaş'a ve bir tramvay alıp Ortaköy'e Madam Fortune'ye gittim. Madam Fortune ile Ortaköy'de Müsyü Avram'ın dükkânından çocuğun mütebaki eşyasını aldık. 345 kuruş verdim. Fortune'nin kocası Müsyü Selu olduğu halde beraber bir tramvaya atlayarak Eminönü'ne geldik. Eminönü'nde o yanımdan ayrıldı. Ben Orozdibak Mağazası'na da uğrayarak Mahmutpaşa'ya çıkıp dondurmacı dükkânında bir dondurma yedim. Yürüyerek yukarı çıktım. Kapalıçarşı yolu ile Sahaflar Çarşısı'na, Sahaflar Çarşısı'ndan da cami avlusuna çıktım. Geri döndüm. Kapalıçarşı yoluyla Nuruosmaniye Kapısı'na, Nuruosmaniye Kapısı yoluyla Babiâli tarikiyle Ankara Caddesi'nden, Eminönü'ne gelip Üsküdar vapur iskelesinden Kuzguncuğa kalkan 4.10 vapuruna bindim.

Bugün Ziya Bey'e gidilip şemsiyesi verilmiş, benim pardö-

sümün boyama ücreti de verilmiştir. Elmas Ali Paşa'nın evine gidilmiş, yengem Kâmuran ve Esat Paşa da orada bulunmuş, çocuğun bin müşkülâtla dünyaya geldiği söylenmiş, yengem Kâmuran çocuk için bir (pelerin) hediye etmiş, eve pelerinle beraber dönmüştür.

Bugün evde çamaşır yıkandı. Çamaşırcı yeni olduğu ve ben de birkaç gecedir başlayan tahtakurusundan uyuyamadığımdan, uykusuz kaldığımdan sokağa çıkmadım, akşama kadar evde kalarak uyudum.

Senenin Notu

Bu sene de yine eğlence ile zaman geçirilirken bazı hadiseler olmuş, 1931-24 Nisan Salı günü sabaha karşı babam ölmüş, 1931-28 Mayıs Çarşamba saat 9 ile 10 arasında Zembul bir oğlan çocuğu doğurmuş – Çocuğun adı Yahudice Verdul (güzel gözlü) Türkçe (Ferdî) konmuş,

1931-13 Mayıs Perşembe sabahı halam Azize, Zekeriya Bey'in himmetiyle Dârülaceze'ye yerleştirilmiş,

Babamın ölümünü müteakip Elmas Ali Paşa, biraderim Fehim'e her ay vermek üzere 5 lira aylık bağlamış, mektep masariflerini de vermeyi kabul etmiş.

Ablam Şahende, senebaşı maaşını Kandilli Lisesi'nden aldığı gün Kandilli vapur iskelesinde çorabının bağ yerine koyup düşürmüş.

Ziya Bey bu sene iki kere ölüm tehlikesi atlatmış – Bir keresinde İspanyol Nezlesi'ne yakalanmış – Bir keresinde de Bandırma vapurunda başına lamba düşmüş fakat her ikisinde de kurtulmuştur – Bursa'dan geldikten sonra yine gizli gizli arkamdan konuşmaya devam etmiş Mahalleyi aleyhime döndürüp kışkırtmış – Yahudiler dahil, mahallede herkesin bana karşı şüpheli halleri artmış – Ziya Bey son olarak Nazlı Hanım'ın gelini Madam Ester'e de giderek beni kötölemiş – Hüsnü ve Ahmet Kaptan'lar da Ziya Bey'e uyararak aleyhime dönmüşlerdir – 1931-29 Mart tarihinde Hüsnü Kaptan içkili olarak bizim kapının önüne gelmiş ve bana "dışarı çık" diye ihtarda bulunmuş,

kendisine cevap verilmeyince küfür edip bağırmiş – O tarihten iki gün sonra gene bizim kapının önünden geçerken, benim zannı ile pencereye bir taş atmış – Bunu müteakip 1931-2 Mayıs gecesi saat 12’de pencereye atılan bir taş daha kaydedilmiş – O geceden sonra tam bir hafta uyumamış elde revolver pencerenin önünde beklenmiştir.

Babamın ölümünden bir gün önce babamın kapısı önüne bir polis gelerek beni aramış – Bu askerlik meselesinin tehlikeli bir durum alması üzerine Zekeriya Bey işi ele almış ve düzeltmiştir – Nüfus kâğıdım ve kütükler değiştirilerek Muzaffer Seza namındaki bir şahsın adına girmek suretiyle asker kaçağı durumundan kurtulunmuş – Zekeriya Bey, Muzaffer Seza’nın künyesini de temin etmiş, böylelikle askerlik meselem kapanmıştır.

Mahalledeki dedikodular yüzünden aramızdaki ihtilafın bir zaman için durdurulması cihetine gidilerek – Karaköy Nöter’i Asım Bey’den, Zembul’le bilahare evlenmek vaadi ile bir senet hazırlanmış – Şahitler Ziya Bey’le Nurperi Hanım olmuştur.

Şahende ablamın kızı Ayşegül, Ahmet Kaptan’ın Almanya’dan Makine-Şimendifer Mühendisliği’nden dönen ortanca oğlu Afif Bey’le evlenerek 1931-3 Kânunusani’de Eskişehir’e hareket etmişlerdir.

Babamın öldüğünün üçüncü günü, babamın karyolasını eve getirdikten sonra o karyolada istirahat ederken sol ayağımın topuğuna batan bir dikiş iğnesi topuğumdan ayak bileğime, ayak bileğimden bacağıma, bacağımdan kasığıma çıktıktan sonra orada kalmıştır.

Bu gün 1931-29 Haziran Pazar sabah saatinde, saat tam 7’de, karşıımızdaki Taş basamaklı evde oturan Filip Zempto Efendi – Karısı Vivi – adları Lulu – Rebeka – Eliza – Mordo olan dört çocuğu ve kendilerine ait olan bütün eşyalarıyla birlikte evden çıktılar. Bir saat sonra takriben sabah saat 8 sularında çok hayret ettim, aynı eve Lehimci Amigo – Nonası Madam Janet – Madam Janet’in ilk kocası Albert’ten doğma Nesim ve saçları kirpikleri beyaz olan tanımadığım bir zat taşındılar. Filip Zempto Efendi’nin nereye taşındığını sordumsa da Lehimci

Amigo'dan tatmin edici bir cevap alamadım. Zempto Efendi'lerin adres bırakmadan meçhul bir istikamete gittiklerini söyledi. Beyaz kirpikli beyaz saçlı şahsm, çocukluğundan beri hasta olan bir misafir olduğunu öğrendim. Kendisiyle görüşmek arzumun olduğunu Lehimci Amigo'ya söyleyince misafir kapının önüne indi. İlkönce Fransızca sonra Yahudice bazı sualler sordum. Adı Bohor Alalu imiş.

Bugün 1931-30 Haziran Pazartesi saat 2'de iğne kasığımdan hareketle yürüyerek belime çıktı – Aynı gün – Bugün 1931-30 Haziran Pazartesi saat 3'te Ebe Anastasiya Tevrat'ı getirdi – Saat 4'te gitti – Saat 5'te iğne gene yerinden hareket ederek sırtıma doğru yürüdü – Ağrı ve sızı yüzünden bir yere çıkmayıp akşama kadar pencerenin önünde Tevrat'ı okudum – Saat 6'ya doğru iğnenin yürümesi ve ağrı durdu – Ben de kapının önüne çıkarak Ebe Anastasiya'nın evine kadar yürüdüm – Ebe Anastasiya'nın evi bizim evin kapısından kendi ayağımla tam 63 adımdır – Dükkânların kapanmasından önce aşağı inerek bir kilo çocuk pudrası – Tütüsü – Yarım kilo peynir – Tülbent – Bir teneke gaz aldım – Akşam saatinde Tevrat'ı Ebe Madam Anastasiya'ya götürdüm –

Bu sabah Ebe Madam Anastasiya, Tevrat'ı getirdi – İki günden beri elimle sırtım arasında dehşetli ağrılar yapan iğne bugün 1931 Temmuz Çarşamba kürek kemiğime girmiş ağrı ve sancı çok derinden hissedilmeye başlanmış ve iğnenin göğüs boşluğunda bir yere saplanmış olması ihtimaliyle sabaha kadar göz kırpılmamıştır – Sabahleyin bir saat Tevrat okunmuş – Ağrı ve sancı durmamış – Durum ehemmiyetini muhafaza etmiş – Sancı gittikçe artmış –

Sokağa çıkılmış – Filip Zempto Efendi'nin çıktığı Lehimci Amigo'nun girdiği Taş basamaklı eve kadar yürünmüş fakat ağrı durmamıştır – Bizim evin kapısından Taş basamaklı evin kapısına kadar 141 adım sayılmış – Ağrı durmamış – Bizim evle Taş basamaklı evin arasındaki sobacı Yasef'e 50 adım – Ağrı durmamış – Sobacı Yasef'in evinden Taş basamaklı eve – Taş basamaklı evden bizim eve – Bizim evden sobacı Yasef'e – Sobacı Yasef'ten gene bizim eve – Bizim evden Yani Efendi'nin kahvesine – Yani Efendi'nin kahvesinden, Kiryako'nun gazino-

sunu 64 adım – Ağrı durmamış – Kiryako'nun gazinosunda oturulmuş – Bir nargile içilmiş – Ağrı durmamış – Kiryako'da dükkânların açılması beklenmiş – Ağrı durmamış – Eve bir te-neke gazla beraber dönülmüştür – Ağrı durmamıştır –

Bugün 3 Temmuz ağrı durmamıştır

Bugün 4 Temmuz; Tevrat, Anastasiya'ya verilmiş – Ağrı durmamıştır –

Bugün 5 Temmuz; ağrı durmamış, Ebe Anastasiya Tevrat'ı tekrar bize getirmiştir.

Bugün 6 Temmuz; Tevrat, Ebe Anastasiya'ya geri verilmiş-tir – Sancı durmamıştır –

Bugün 7 Temmuz, ağrı durmamıştır.

Bugün 7 Temmuz – Aynı gün – Saat 9'da çarşı kasabı Na-hum – karısı – İda – adları Yasef – Şalom – Moiz olan – üç çocu-ğu bizim evin tam karşısına taşındılar – Aynı saatlerde takriben 9 sularında Madam Anastasiya elinde Tevrat'la beraber bizim kapının önünden geçip gitmiştir – Biraz sonra iğne sol kabur-galarımın arasına girerek orada durmuştur – Saat 11'de Kasap Nahum taşındığı evin penceresinde görünmüştür – Kasap Na-hum'un benim pencereme olan uzaklığı 10 adımdır – Kasap Nahum'un evinin benim evime olan uzaklığı 10 adım – Kasap Nahum'un evinin en alt katındaki odadan, en üst katındaki odaya kadar olan ölçü, bizim evin en alt katındaki odadan en üstteki odaya kadar olan ölçünün aynı – Sağdaki oda 5 – Solda-ki oda 5 adım – Odaların boyu eni, bizim odaların boyu eni gibi – Kapılarının, yangın duvarının, tavanların yüksekliği, bizim kapıların, bizim yangın duvarının, bizim tavanların yüksekliği kadar – Evin ön cumbası 3 – Yan cumbası 3 – Arka cumbası 3 – Evin cephesindeki pencerelerinin sayısı 3 – Arka pencerelerinin sayısı 3 – yan pencerelerinin 3 – Bizim evin cumbaları – pence-releri de 3 3 3 – 3 3 3 .

İğne kalbime doğru yürümeye başladı – İğnenin kalbime doğru gelmekte olduğunu müşahede etmem üzerine – Cenuba doğru yürümeye başladım – O yandaki bahçe duvarları – bah-çe kapıları – Evlerin duvar yüzleri – Tek kanat kapılar – Çift ka-nat kapılar – Çam ağaçları – Bütün tahta kaplamalar – Evlerin yüzüyle beraber sokağın yüzü 604 adım idi.

Garba doğru yürümeye başladım. Yani sağa. O yandaki çam ağaçları – Kök kısımlarından tepe bitimlerine kadar 7 arşındı – Direkler 7 arşındı – Duvarlar 7 arşındı – Evler yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya 7 arşındı – Eşikler kapılara 7 arşındı – Kapılar kafeslere 7 arşındı – Kafesler pencerelere 7 arşındı – Pencereler çatıya 7 arşındı – Çatı eşiğe – Eşik kapıya – Kapı pencereye – Pencere kafese – Kafes çatıya 7 arşındı – Mahallenin o yandaki yüksekliği 7 arşındı.

Şimale doğru yürümeye başladım. Yani aşağıya. O yandaki bahçe kapıları – Bahçe duvarları – Maşatlığın duvarı – Evlerin tahta kaplamaları – Tahta kapıları – Tek kanat kapılar – Çift kanatlı kapılar – Ağaçlar – Evlerin taş yüzeyleri – Evlerin duvar yüzeyleri – Sokağın yüzüyle beraber mahallenin o yandaki genişliği 523 adım idi – Mahallenin uzunluğuyla genişliği 10 adım şimalden 5 adım cenuptan – Yüksekliğiyle derinliği – Bir adım o yandan bir adım bu yandan – Sağdan soldan – Üstten alttan – Açık kalan yerler – Oyukların derinliği – İçerden dışardan – garptan şimalden – cenuben garptan – bir o yandan, bir de öbür yandan – Hem şu yandan hem bu yandan – Bir adım alttan, bir adım üstten – Her taraftan – Her bir yandan – Mahallenin ölçüsü kendi adımımla yüz bin adım idi.

Eve avdetle geriye döndüm. Zamanım azalmış idi. Aceleyle adımlarım sayılarak eve – Odama – Zembul'ün odasına – Zembul'ün odasından sofaya – Sofadan tahtaboşa – Tahtaboştan mutfığa – Mutfaktan merdivene – Merdivenden, basamakları sayılarak tavan arasına – Tavan arasından tekrar merdiven basamakları sayılarak – Sofaya – Sofadan mutfığa – Mutfak merdivenleri sayılarak bodruma indim – Evin kapısından tavan arasına 48, tavan arasından bodruma 41 adım idi – Bodrum kapısı önündeki leğeni kaldırarak bodrum anahtarını aldım. İçeri girdim. Tenekeleri saydım. Onun da sayısı tam 40 idi. Tenekeleri evin şarkından cenubuna taşıdım. Daha öncesinden zeytinyağı doldurduğum bir tabağı kandil, Zembul'ün elbisesinden kestiğim bir parçayı da fitil gibi kullanarak kibriti çaktım. Tam 15 kibrit çaktım. Güçlülükle yanmış olan kandili teneke-lerin berisine yaklaştırdım. Fitilin daha fazlaca yanarak gaz tenekesinin üstüne yattığını ve tenekenin üstünde is yapmaya

başladığını görmem üzerine, babamın ruhuna "Sübhanek" duasını okudum. Saatime baktım. 10'u 10 geçiyordu. Kapıyı kitleyip çıktım. Sonra kedinin içerde kalmış olduğunu işiterek kapıyı tekrar açtım. Bağırarak yangının bulunduğu yeri belli eder diye kediyi bodrumdan çıkarıp bahçeye kovaladım. Dönüp bodrumun kapısını kitledikten sonra anahtar artık işe yaramayacağı için Maşatlığın duvarına attım. Saatimi ceketimin iç cebinden çıkararak elime aldım. Saat 10'u 13 geçe yukan çıktım. Saat 10'u 23 geçe kapılar çalındı, Zembul'un İstanbul'daki ve Filibe'deki kız kardeşleri ve evvelce akraba oldukları hısımları ile eskiden tanıdıklarının hepsi onun yanına girdiler. Ve her biri hastalığından dolayı onu teselli ettiler ve hediye verdiler. Ben ayakta durdum. Onlar yiyeceklerini yediler. Ayaklarımı ittiler. Saat 10'u 40 geçe Ziya da Zembul'un yanına girdi. Tayyar ve Haydar beyler de Zembul'un yanına girdiler. Nurperi Hanım, Doktor Bizanti Bey (Bizanti'nin evi 300 ayaktır), Kriya Mati, Kriya Fofa - Hizmetçi Atiya da Zembul'un yanına girdiler. Şahende Hanım da geldi. Üst komşumuz Ahmet Kaptan, oğlu Hüsnü Kaptan (içkili olarak) karısı Madam Ester ve kayınvalide Nazlı Hanım geldi. (Nazlı Hanım'm da evi 100 ayaktır.) Bugün 1931-7 Temmuz Çarşamba - Saat 10.55 geçe - İğne beni öldürmek üzere kalbime doğru ilerliyor - Saat 11'de EBE Madam Anastasiya geldi, Zembul'un odasına girdi. Elinde Tevrat vardı - Saat on biri üç geçe Eskenazi'ler, kendileriyle beraber olan çocukları getirdiler. Onların da ellerinde Tevrat vardı. Bugün 1931-7 Temmuz saat 11.30'da - iğne kalbimin hizasında durdu. - Saat 12. Yürüdü. Saat 12.05. Kapının önünden Yahya, Malhus, Lazar, Davut, Zakarya geçti. Saat 12.06 geçerek Eliyazarof'lar, Yerusalmi'ler, Roçild'ler, kendileriyle beraber olan çocukları, Müsyü Gazez'ler, Baron Bahar'lar, Barzilay'lar, Güzel Bahar'lar, Mandil'ler, kendileriyle beraber olan çocukları geldiler. Zembul'un doğumunu işitince Zembul'un dayısının oğlu Benhabip geldi ve Simon Efendi geldi ve düz siyah saçlı bir adam geldi. Onun da adı İssakkar idi. Kaç adım ilerden geldiğini sordum. Züriyet sahibi olmadığını ve karısının âdetten kesildiğini ve kendi gözünde küçüldüğünü söyledi ve onun da elinde Tevrat vardı. Saat 12'yi 20 geçe kalbime sancı girdi. Saat 12.21. Hiç

vaktim kalmadı. Saat 12.22. Sancı arttı. Saat 12.24. Küçük bir çocuk geldi. Duvara bir oyuk açtı. Beş adım ilerimde Ruben karısı ile oynadı. Bünyamin karısı Teri ile oynadı. Manuel karısı ile, Mişel, Mordo, Eliya, Roza, Rebeka, Silvia ile oynadılar. Aron, kaynatasını ve kardeşlerini evin iç avlusuna yerleştirdi. Mahalledeki bütün kapıların girilecek yerlerine Allahanatı'ler oturdu. Zembul'ün bütün kız kardeşleri ve akrabaları iç odalara gizlendiler. Müsyü. Aşer çömeldi aslan gibi yere yattı. Müsyü Daniel mahallenin cenup ucunda iki kızı ile bir ateş yaktı.

Saat 12'yi 33 geçe kapı çaldı
Ebe Madam Anastasiya kapıya koştu
O'nu görünce Ebe Sultana o da kapıya koştu
O'nu görünce Madam Mari kapıya koştu
Madam Domna, O'nu görünce o da kapıya koştu

Madam Viktorya – O'nu görünce Madam Raşel – O'nu görünce Madam Furtune – O'nu görünce Madam Lili de kapıya koştu – Hizmetçi Atiya, O da onları görünce kapıya koştu – Ezra onları görünce; O da kapıya koştu – Onları görünce Madam Bohora, O da kapıya koştu – Onları görünce İda – Ketura – Lusi – Betuel – Anna – Lea – Dora – Abimelek – Milka – Diyamande – Janet – Ventura – Naftali – Udi – Luiza – Sofiya – Kalo – Duşa – Yerusalmi – Vivi – Matilda – Deborah – Şuşa – Ameliya – Biyenvenuta kapıya koştular –

Gelen siyah dulluk elbisesini giymiş Madam Sara idi. O'nun da kapısını ölçtüm – O'nu görünce alt komşumuz Madam Viktorya kendi kapısını ölçtü – O'nu görünce Madam Furtune de kendi kapısını ölçtü – O'nun da kapısı 150 adımdı –

Kapı çaldı

Madam Roza kapıya koştu – Madam Ventura O'nu görünce, o da kapıya koştu – Duşa – Abimelek – Şuşa – Kalo – Betuel – Naftali kapıya koştu

Gelen Mordohay'dı

Mordohay'ın da kapısını ölçtüm – Bakkal Yasef, O'nu görünce kendi kapısını ölçtü – Kömürcü Yako, O'nu görünce, o da kendi kapısını ölçtü – Hepsinin kapısını ölçtüm – Manuel – Na-

hum – Aşer – İssakar – Davut –Lazar – Yahya – Malhus kendi kapılarını ölçtüler –

Kapı çalındı

Madam Ester kapıya koştu – O’nu görünce, İda kapıya koştu – İda’yı görünce Mari – Mari’yi görünce Raşel kapıya koştu –

Sara – Luiza – Bohora – Kalo – Betuel – Vivi kapıya koştu-
lar

Gelen YA RAB YEHOVA İDİ

O’nun elinde ateş vardı

Bir kalabalık yokuşu çıktı

Onların da ellerinde ATEŞ vardı

Esvaplarını yırtıp bağırdılar

ATEŞ

ATEŞ

ATEŞ

ZEMBUL KAPIYA KOŞTU

O’NUN DA ELİNDE A T E Ş VARDI

Kuzguncuk, 1964

Ölüm Saati*

Yalvarırım Beyefendi, saatiniz kaç gösteriyor?

Saatim 1'dir – 2'dir- 2 buçuktur

Üçü çeyrek geçiyor

4.30

Dörde çeyrek var

5'tir

Altıdır

7

8

9

10

11

12'dir

İki saat daha vaktimiz var

Saatim durmuş

Saatim işlemiyor

Saatimi kurmamışım

Saatimi geçici olarak ayar etmişim

Daha bugün

Öğleden önce

Sonra

Yoldayım

* *Yanık Saraylar*'ın 1965'teki ilk baskısında bu öykü "İki Şarkı" adıyla geçmektedir.
(Ed.N.)

Yarın ben yolcuyum

Gidiyorum

Söyleyebilir misiniz bana, eve saat kaçta gelir?

Sabahtan – Öğle vakti – Akşamüstü – Gelir

Gece yarısı – Gün ortası – Şafakta gelir

5'ten önce gelmez

6'dan önce bulunmaz

7'den sonra bulunur

Saat 7'yi vurdu mu?

10 yıl geçti mi?

Babanız sağ mıdır?

Evet – Babam hâlâ hayattadır

Henüz 50 yaşındadır

Bugün aym kaçıdır?

Bugün aym 9'udur

Bu gün ayın 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20'sidir

Ayrılığımızın tarihi 1930'dur

7 Mart dargınlığınızı bugün anladım

Bu 1930 yılı – Ağustosuna düşüyor

Acaba vakit geçti mi?

Hastamız iyileşmeye yüz tuttu mu?

Yalvarırım Beyefendi saatiniz kaç gösteriyor?

Vaktimiz kaldı mı?

Daha şimdi geldiniz – Aceleniz ne?

Bir dakika bile duramam

Saat yaklaşıyor

Saat geldi

Bu gece gidiyorum

Saat kaç?

Saatten haberiniz var mı?

Tren kaçta kalkıyor?

Hudut dışı 1 Frank'tır

Saatiniz kaç?

Saatim bir çeyrek – Saatim üç çeyrek – Beş çeyrek – Geri kalıyor

Öğle
İkinci
Geçti
Şimdi gece
Nasıl düş görüyor
Sabah nasıl uyanık?
Neler söylüyor?
Dikkat et
Nasıl koşuyor?
Saat yaklaşıyor
Daha erken
O kadar erken görünmüyor
Geç görünüyor
Bir saattir sizi bekliyorum, nerdesiniz?
O nereye gitti?
Saat kaç?
Kaç yaşındasınız?
On gün oldu 25 yaşımdayım
On gün sonra 25 yaşıma gireceğim
Öyleyse benden üç yaş büyüksünüz
1 yaş büyüksünüz
O kadar göstermiyor
Daha genç gösteriyor
Daha gençsiniz
Vakitsiz ihtiyarlamışımdır
Yalvarırım Beyefendi, saatiniz kaç gösteriyor?
Kaç yıl geçti?
Vakit kaç?
İstasyon nerde?
Doğru ileri git
Sonra sağa
Sonra sola
Karşında
Dur
Hiç – Bir – Yere – Gitme
Dön
Vakit geçtir

Yarı gecedir
Siz kimsiniz?
Korkmaym ben burdayım sizi tutarım düşmezsiniz
Saat yaklaştı mı?
Gitme zamanı geldi mi?
Beni kimse sordu mu?
Ben dışardayken arayıp soran oldu mu?
Evet – İki Frenk geldiler selamla birlikte kartvizitlerini bırakıp
gittiler
Dediğimi anlıyor musunuz?
Yavaş yavaş söylerseniz anlarım
Çabuk söylerseniz şaşırırım
Ben tamamıyla aksamuş bir kadınum artık
Elinizi bana uzatmaz mısınız?
Benim yerime O imza etmeye yetkilidir
Benim adıma her ne varsa O'nundur
Saatten haberiniz var mı?
Yarın ben yolcuyum
Gidiyorum
Yerime O'nu bırakıyorum

Kimseyi görmem – Sokağa çıkmam – Hiçbir – bildiğim Yok
– Yakında olursa O'nu görürüm – Konuşursa O'nunla birlikte
konuşurum – Etrafı taş duvarlı bir köşk içersindeyim – Orda
oturuyorsun – Biliyorum – Vaziyetinden de belli – Sensin – Se-
vim'sin – Karanlıktasın – Sana doğru bakmaya uğraşıyorum –
Elimle araya araya mutfakçı buluyorum – Büyük kocaman bir
balık almışlar – Mutfakta balıktan her türlü şey yapıyorduk.
Köpeğimiz de orta yerde çakılı duruyordu – Baktım – kafasının
ucundan çekeyim dedim – Kafayı bıraktı – Sen misin çeken –
Ayağımın üstünü koparmış – Köpek beni tanır mı – Sonra yat-
mışım – Doktor Zıpçıyan gelmiş O'nu muayene etmiş – Öbür
çocuklar oynarken O çocuk pencerenin önünde kalmış – Az de-
ğil – Tam dört ay kaldım yatakta – Pencerenin önüne karyolayı
çektiler – Ne yattım yatakta – Ne yattım – Ne yattım – O sene

Muhacırlar da gelmiş – Bakmak istemiş Muhacırlara – Yara tamamıyla geçmemiş – Bir ağrı başlamış O’nda – Hem de ne ağrı – Artık o ağrıya dayanamadım – Hep bağırdım – Hem de nasıl – Doktor gelmiş iğne yapmış O’na – Bir daha da kalkmadım – Bir daha da kalkmamış – o taş duvarlı köşkün içinde kalmış – Nerdeyim? – O nereye gitti? Sonu mu geldi? Sargılarımı çıkar-muşlar – Çok bağır-mış – o taş duvarlı köşkte – hep kendi sesimi duyuyorum –

Saati yaklaşıyor – Saati gelmiş – Ortalıkta yok – Kendi kendini çağırıyor – Sevim – Sevim – Sevim – Duymuyor musun – Hem sağır hem de ağzında dili dönmez 80 yaşında – Karaşo-ooo – Karaşooo – Karaşooooo – Hep bağırır – Dokunsanız ağlar – Düşünmesi zor bir ağlama – Gittikçe çocuk oluyor – Gittikçe zarif – Şeffaf – Nerdeyse ruh haline gelecek – Kendisine sorsanız daha da yok olur – O’nu arıyorum burada – Elbiseciğinin altında O’nu bulamıyorum –

Eğer bana inanırsan, size göre değil O çocuk

Beklediğim sizler değilsiniz der – Isırmak için ayağınıza bakar – O gene fena bakıyorsa – O zaman biz gene tatlı konuşa-lım – Gene sevelim – Fenalık ve iyilikle O’nun elini sıkalım – Saat yaklaşıyor – Ah ağlama – Ağlama da desen ağlar – Geç kaldım diyor – Saate bakıyor – Acaba nerde olabilir? – Neler söylüyor? – Konuşmaym – O çocuk nerde – Zamanı yok –Gele-ceği yok – Geçmişi yok – Bu gece ölüyor – Gerçeğe bu kadar yakınlaşmışken O’nu kim tutabilir – O’nu bırakmayın – Beni zorluyor – Benim gidişime bakm – Siyah ağaçlardan geçerek – Her adımda batarak – Hele O’nu çıplakken görseniz acırsınız – İşte kendi kendine giden biri dersiniz – Kendi kendine av ol-muş dersiniz – Öyle bir hayvan ki kurnaz – yırtıcı – sinsi – Bu mu kahraman dersiniz – Tesadüfen ağm içine girmiş – O da sa-na der ki, Ben bir çocuktum – İçinize düştüm – Sizinle çevrili-yim – Siz mi beni kurtaracaksınız – Gerçeğe bu kadar yakın bir köşkte – Gerçeğe bu kadar uzak – Hem yabani – Hem de uysal – Köşemde oturuyorum – Ama siz, siz çok çalışıyorsunuz – Fa-

kat artık yeter, çalışmanın da bir kararı vardır – Bu kadarı fazla – Düşünün bir kere, ben ayakta durmaya çalışıyorum. İnsan bazı düşer – Hayatta her şeyin bir kararı vardır – Bu odalarda pencerelerden aşağı sarkınanın – Ayrılmanın – Unutmanın – Bilmiyorum demenin – Çocuğu dağlarda tek başına bırakmanın – Bazı meselelerde yalnız kalmanın – Beni anlıyor musunuz diye tekrarlamının – Sayıklamanın – Baş dönmesinin –

Kimse de dinlemez seni – Bir kişi bile dinlemez O’nu – O’nunla gezmeye gitmezler bundan sonra – Gezmeye bundan sonra ayrı ayrı gideriz – Ben bu evden bir kere giderim – Sonra siz Sevim’le çıkarsınız – Biri burda ama öteki nerde – Yatıyorsa kalksın – Ben günlerce uyumadım – Gittim – Gittim – Burdan bindirsinler seni bir vapura – Doğru Köstence’ye gidersin – Geç gidersin – Olsun – İşler senin bildiğin gibi değil – Biraz başka – Tam manasıyla başka bir havadayım – Size söyledim – İstersen bana bırak – Bazen kendi bildiklerini bile anlayamazsın – Şimdi gösterirler sana – Sen bu köşkte yanaşmasın – Senin vazifen her türlü işleri yapmak – İş yapmazsan hakkını alıp gidersin –

Top oynarsın – Şarkı söylersin – Bu da senin vazifen – O gelir gelmez söyleyin, iki üç kez bana gelsin – Benim istediğim şeyi bana getirsin – Benim istediğim bir uzun – Bir yuvarlak – Taneli – Paramparça – Külleri büyük parçalı – Kendi kendine yalnız – Başka – Zor – Bambaşka bir iş – Şimdi gece – O çocuk nerde – O’nu kendi kendine bırakın isterseniz – Hep güler – O kadar da kurnaz – Hain – Tam da hurmaların altında yatan bir aslana layık sanırsınız – O kadar kendi kendine düşman – Kendi kendinedir O’nun işi – Kendi kendine oturur – kendi kendine düşer – Kendi kendine konuşur – Ağlar – Homurdanır – Sabah kahvaltısını beraber yaparız – Pek efendidir – Yemeğini bitirdi mi çekilir – Pek çirkin bağırır – Balık gibi bir şey – Bağırma da desen bağırır – Balığı sever – Ne kadar da olsa yer – Yeme de desen yer – Yapma da desen yapar – Balığa bayılır. Yemekte ne istiyorum biliyor musunuz – B A L I K – İnce ince doğranmış – Güzelce doğranmış – Gene üstünde balık –

Bugün çok üzgün – Hep yatıyor – Hep yatıyor – Hiç kalkmaz o yerinden bir daha da – Çok üzgünüm bugün – Bu akşam burda çok gizli bir sefalet – Birçok kara bulut – Ve çok sıkıntılı

bir hava var – İsterseniz kalın burda – Burda bulduğunuz havayı başka hiçbir yerde bulamazsınız – Derin fakat hafif – Karanlık – Uzun – Fakat çok ince – Berrak – Sinirli – Kızgın biri değil o – Hem üzüntülü hem de Abus biri – Saati yaklaşıyor – Ortalarda yok – Biri burda – Öteki nerde? İkisi de yok.

Taksim, 1964

Sevim Burak'ın ilk kitabı Yanık Saraylar, 1965'te yayımlandığında yarattığı tartışmalar ve çektiği ilgiyle yılın edebiyat olayı sayıldı; Türk öykücülüğündeki modern yönelişler içinde ayrı bir yeri olduğu kabul edildi.

Azınlıkların, müzmin yalnızların, umutsuzların, bir köşede ölmeye çekilenlerin dünyalarını anlattığı bu kitabında da "Düşüne düşün hayatının en hurda ayrımlarına kadar indi."

Sevim Burak, edebiyatında her zaman hayat üstüne derinlemesine düşündü, tek tek bireylerin dertlerini içeren ortak çerçeveler çizdi ve yaşamının dehşeti üstüne odaklandı.

"SİZ, Baron Bahar, Hayatın dehşetini hiç düşünmüyorsunuz:

HER ŞEYİNİZ VAR

OTOMOBİLİNİZ

YATINIZ

7 CÜCELİ EVİNİZ

BONOLARINIZ

ÇOCUKLARINIZ

BENSE, ÖLÜMDEN KORKMAYACAK

KADAR YALNIZIM."

Kapak fotoğrafı: Karaca Burak arşivi

ISBN 978-975-08-0739-1

8 TL

9 789750 807398